

Библиотека — Висша Психична Наука.

Вселенната, Аза и Бог

(чрез миропознанието до себепознанието)

КНИГА I.
ТОМ I.

- А. Основното начало — корена на всичко видимо и невидимо; проявяването на вселенните
- Б. Единната реалност.
- В. Творческата воля.
- Г. Единството на Живота.
- Д. Единния в многото.
- Е. В разума на Единния.

(Според учението на древните индуски мъдтеци съпоставено с най-новите придобивки на западната научна философска мисел)

Брахман Чатерджи и Йог Рамачарак.

Стара-Загора.
Печатница „НАПРЕДЖК“.
1923.

Вселенната, Аз^а и Бог.

(чрез миропознанието до себепознанието)



КНИГА I.

ТОМ I.

- А.* Основното начало — корена на всечко видимо и невидимо; проявяването на вселенните.
- Б.* Единната реалност.
- В.* Творческата Воля.
- Г.* Единството на Живота.
- Д.* Единния в многото.
- Е.* В Разума на Единния.

(Според учението на древните индуски мъдrecи, съпоставено с най-новите придобивки на западната научна философска мисъл).

Брахман Чатерджи и Йог Рамачаракa.



Стара-Загора,
печатница „НАПРЕДЖК“
1923.

ПРЕДГОВОР.

Савременната ни, тжй наречена западна култура и цивилизация са е зародила вжрху развалините на една по стара цивилизация, която десетина века са е развивала и е владяла прибрежията на средиземно-морския басейн по трите познати тогава материци (Европа, Азия и Африка) — Гржко-Римската.

Разложила са под тежестта на собствените си прегрешения тази Гржко-Римска цивилизация пржв Христос порази с учението си за Любовта, а 4 — 5 века по кжсно придошлите варвари през времето, наречено от историята „Епоха на великото преселение на народите“ доуничтожиха заедно с по-голямата част от племената, населяющи този кжт от света. Тжй обновената Европа потжна в мрака на най дебело невежество за няколко века, през които векове обаче християнството в най груба форма, поради невежеството на носителите му, са разля на длжж и на шир и започна ерата на новата цивилизация. Варварските тогава християнски народи, ако можт да се нарекат народи, чудноватите амалгами — смесици от останките на Романо-келтските раси с новодошлите варвари арийци: — Вандали, Ост-готи, Вест-готи, Франки, Германци, Алани, Сакси, Англи, Славяне и пр. и пр. племена, заживяха своя лек идиличен живот свойствен на младенческата вжзраст и, като си играеха на турнири, на непрекжснати войни между многобройните владетели: барони, князе, графове, маркграфове, крале и

императори с техните рицари и разни видове благородници, малко мисляха, малко им идвало на ум за неща като наука, искусство, философия и др. т. непознати за тях вещи.

В VIII-ия и IX-ия векове децата на новата религия, последователите на Мухамеда, победоносно преминаха през северните покрайнини на Африка и, като прегазиха през Гибралтар, нахълтаха в западна Европа. Сжбраните по пжтя някои остатки от научната и философска мисжл на Гржкоримския класически мир, Маврите преработили по свои вкусове, и турили основата на новата наука и философия, някои клонове от които развили доста много за времето си. Чрез тях от после бавно и постепенно научната и философска мисжл се прелавала в западно-европейския тогавашен свят. Бавно и постепенно, казвам, защото, като е идяла от умразното агарянство, тя жестоко е била преследвана от благочестивото, но крайно невежественно християнско духовенство, силно поддржжано и от светската власт, която по едно време даже изцяло била попаднала в ржцете на висшето духовенство. Последнето обявило всяка наука за ерес, а даже и разума обявило за враг на человетеството; то не само сжчиненията с научно или философско сжджржание изгаряло, и унищожавало, но в „великото си милосжрдие“, за да спаси авторите им от вечния огжн на ада, са погрижжвало да ги причисти чрез очистителния огжн, като и тях изгаряло публично, на тжржественно Ауто д'афе. Не малка била опасността, както виждате, за любителите на знанието в ония времена; и при все

това намирали са смелчаци, които тайно прескачали през Пиринеите, поучвали са при Маврите и пак скритом са вржщали между сжнародниците си и работяли за просвещението им; подгонени от едно място, те забягвали на друго и под постоянен страх за свободата и живота си, работяли до колкото можали. Тжй са зародила науката и философията в западна Европа и умразата, смжртната умраза между жадните за знания мжже и невежествените представители на християнската черква, която пжк са изродила в умраза кжм сжвсем неповинната религия. Тази умраза карала хората на науката да се залавят за всяко нещо, което им дава оржжие за борба против ненавистното им духовенство и учението на последното, до като в XVIII-ия и пжрвата половина на XIX-ия векове, когато духовенственството немало вече власт да гори, работата достигнала до там, че представителите на научната мисжл отрекли всякаква духовност в света и човека и приравнили и отождесавили последния с животното. Тжй западноевропейската позитивна наука покрай големите заслуги, които има с великите си изобретения на най новото време за придобиването на материални блага, е извжршила и великото злодеяние, като е убила божеественното в човека и го е превжрнала в демон. Не е ли човек за човека вжлк в наше време? Това печално положение, в което човечеството е испаднало, е плод именно на материалистичното течение на западната наука, която е вжвела в култ на обожавание стомаха, а е пренебрегнала

сжвжршено источника на милостта, бла-
гостта и любовта — сжрдцето; заслепена от
материалността, тя сжвсем не са е погри-
жила за култивиранieto на по важната ду-
ховна природа в човека — духовно-нрав-
ственната му природа, с което е увеличила
до грамадни размери злото. Че злото е твжр-
де много увеличено днес в света, за никого,
който знае да мисли и преценява, не е тай-
на; корупцията не са ли шири до застра-
шителни размери в всичките слоеве на об-
ществата и народите в цяла Европа? Сжве-
стта, като че ли е далеч прогонена от всеки
попаднал под режима на западноевропей-
ската цивилизация човек и само грубия его-
изм, хищничеството, алчността за богатства,
за власт и разгулен живот за сметка на
другите са завладели умовете им. Никакжв
алтруизм, никаква милост, никакво човеко-
любие и састрадание спрямо страдающите че-
ловечески маси не е останало. Вмястода прак-
тикуват великия принцип на любовта, да жи-
веят и работят един за всички и всички за един,
както фарисейски го проповядват сжвремен-
ните демокрации, без да го прилагат, лично-
стите и народите са самоистребяват по най
варварски начин, за да се ограбват един
други и да живеят по охолно за сметка на
жертвите на жестокостта си. Примерите от
последните войни и сключените след тях до-
говори за мир са пресни в умовете на всич-
ки ни, за да нема нужда да превеждаме до-
казателства за великото зло, пред което е
исправено человечеството днес. Почтенността
е изчезнала от този загрубял в нравствен-
ната развала свят; никой никому не са до-

верява вече и не може да се довери; всички са чувствуват уморени от условната честност, лицемерието, низостта и подлостта, които са залегнали в основите на отношенията на личността към личността и народа към народа, и затуй са нервират и страдат; за да са избавят пжк от тези адски мъчения, които сами, доброволно си сжздават, са нахвърлят един срещу други и взаимно са унищожават с многочисленните разрушителни средства, с каквито науката им изобилно ги снабдява.

До сега не една и не две цивилизации са се затривали от лицето на земята по един или по друг начин поради престжпленията на човечеството против себе си. Настоящата Западна Цивилизация, която, като за подигравка е наречена християнска, без да има в нея и капка от Християнския морал, трябва да загине и края ѝ вече са провижда за щастие на човечеството. За щастие на човечеството, казвам, нейния край са провижда, защото, ако тя не загиняше, човечеството неминуемо щеше да ѝ стане жертва.

Обновата иде и иде от Исток, както всеки пжт от Истока е идвала; както слжнцето всеки ден изгрива от Исток и залязва на Запад. И, както слжнчевите лжчи най-напред озаряват върховете и постепенно са разливат към низините, тжй и светлите зари на Божественното откровение на мъдреците от древния Исток, озаряват първо умовете на най-висшите представители на научната и философска мисл в Европа и чрез тях постепенно са разливат по надолу. За да се построи обаче ново здание на мястото на рскапалото се, овехтяло, старо здание, последното трябва да се сжбори и почисти; разрушител е севера; от няколко години

вече се появи и разрушителната вълна от север, която ще разчисти старото, за да се построи новото величествено здание на новата цивилизация, — цивилизацията на грядущите поколения. Тя ще има за свой краежглен камък Светлото Христово учение, пречистено от примесените в него бурени, които невежественните му распространители през мрачните епохи на средните векове изобилно посеяли, озарено и уяснено от древната мъдрост, възкръснала вече за Европейския учен свят, благодарение блиското съприкосновение, в което от 50—60 години е влязъл с Истока под величествените Хималаи. Под влиянието на строго логичната и дълбока Источна древна мъдрост, от която с почти столетен труд Европа са е добрала до сравнително не голяма част, Западната наука и философия много са изменили прежния си материалистичен курс и от ден на ден стават по идеалистични; а това е един спасителен обрат, който ще донесе обновата на човечеството. През 1920 година един Индийски поет и философ, Рабиндарт-Тагоре произведе цяла сензация с няколко негови поеми и реферати, четени в няколко големи градове на Англия и Германия пред цвѣта на учената, не родова, аристокация. Малко по рано двама индуски професори Брахман Четерджи и Йог Рамачарака — дълбоки познавачи на родните тем Источна наука и философия, а също и на Западните, които са изучили основно в най-големите центрове на западно-европейската културна мисъл и цивилизация, четеха ред беседи и реферати по най-великите, най-трепещущите въпроси за *Миросъзданието — проявяването на видимата вселенна, — еволюцията на всемира и живота, корена на живота в формите; пътя към човека, свърхчовека и Великата Реалност — Безпричинната причина на всичко видимо и невидимо — Абсолюта — Бог*. Техните прекрасни реферати, четени в салоните на Сорбоната и други храмове на науката в Англия, Франция и Белгия, произведоха преврат в гледищата и миросгледа на слушателите им. Написани от авторите им, те бързо са преведоха на всички езици в просветните европейски държави, с жадност са

поглъщат от сериозната част на интелегенциите им и извършват благотворното дело на идеалистичното гледище за обновата на света; защото с тях са туря основата на една нова цивилизация, която ще докара обновлението заедно с живото слово на Христа, в което тези сматряни за идолопоклонци источни философи, както ще види читателя, много по добре са вникнали и много по добре разбрали отколкото всички псевдохристиани, каквито са днешните християни. От две три десетки години света е започнал с по бърз темп да извършва марша на своята еволюция и никакви човешки баррикади не могат да спънат движението му напред. Кризиса е настъпил и ний сме в навечерието на ражданието на новия свят; бурите, на които през последните години бехме свидетели, които тжй силно расклатиха подпората на старите здания на държавните строеве по цяла Европа, са родилните мъжки преди ражданието му. Нека са не плашим, а с доверие очакваме появяването му!

Тук ний в четри томчета печатаме на бжлгарски прекрасните сачинения на двамата споменати индуски професори, наредени в беседи, някои от които са исцяло преведени и предадени, а някои в извлечение на най-важното и оригиналното. В бжлгарската литература сжчинения с таква дълбоко научно философско сажржание, изложено на такжв чист, ясен и разбран бжлгарски език, не са се появявали още на свят.

В пжрвите две томчета вжпросите са третирали и изучават по интелектуалния пжт (наречен по санскритски — Жнани Йога); пжт свойствен на живущите под режима на Западната цивилизация. В третия том разрешението на вжпросите са достига по друг пжт, пжтя на непосредственото познание на нещата — по интуитивния пжт, още непознат за Запада — пжтя наречен по санскритски Раджа Йога, по който пжт всеки непосредствено сам за себе си, с личен свой опит може да убеждава себе си в правилното разрешение на загадките; по който пжт источните мждреци още в най-дълбоката древност получавали, а и сега получават, като по откровения разрешението на великите вжпроси.

В четвъртия том пжк са третираат въпросите:

1) За разкритието на сазнанието в човека.

2) За Свжрхсазнателните и подсазнателни плоскости, сфери и састояния на ума, които саставляват чудесна област, малко разбираана и неправилно обяснявана до сега.

3) За деятелността на ума вжн от полето на сазнанието (по горе или по долу от него), гдето, като са решаваат въпросите, без да мислим за тях, избутват ни са, като готови решения в сазнателната област.

4) За методите, които можем да употребим за да заставим тази част от интелекта да заработи за нас, когато пожелаем, като просто ѝ заповядваме да работи това или оноза.

5) Използувание подсазнателната дейност на ума за васпитанието на характера.

6) За злоупотреблението с силата на мисжлта за ниски, егоистични и користни цели, като вжздействуват вжрху други лица; за противодействието, което трябва да се поставя срещу враждебното влияние на злите мисли.

7) За законите, които управляват влиянието на подсазнателния ум; за внушенията и противодействието срещу враждебните внушения и пр. и пр.

С изучването на изложеното в тия томчета учение, сериозния читател ще има всичката вжзможност да развие в себе си не само сазнанието и подсазнателните си способности, но и свжрхсазнанието за божественността, която носи в себе си. Това пжк ще му даде нови сили и кураж да продължава вечния си пжт; защото живота е цяла верига от животи и целта му е: Развитието, Разкритието и Разтежа.

1/1 1923 год.
Ст. Загора

Д-р Лазаров.

ПЪТЯ КЪМ СЪВЪРШЕНСТВОТО.

Още от времето на Александра Велики, а даже и по рано Индия е била за западните народи трана на философите, на мистиците, на ясновидящите и на мъдреците. Даже в днешно време интелигентний наблюдател на запада, който може да се меши из народа на истока и да го опознава малко от малко, може да влезе в сношение там с хора ясновидящи, философи и мъдречи, толкова джлбоки в своите знания, толкова проникателни в своето гледище, колкото мъдреците и ясновидящите хора на древността, за които сте слушали да се приказва.

Тези „яснозрящи“ хора на Индия, или тези „Риши“, както по санскритски ги наричат, в древността сж казвали и днес казват, че знаят и познават нещата, които сж отвжд познанието на обикновенното човечество. Туй, което виждат зад проявената физическа природа; туй, което сж виждали през всички времена на древността, те го назовават с родовото име Веда, Веди.

Термина Веда или Веди днес е познат; под това име обикновенно разбират свещените писания на Индусите или по скоро откровенията, дадени на древния индийски народ,

Но това, което образования Индус разбира под термина ВЕДА, е сжвсем друго нещо. За да може да се схване значението, което такжв индус дава на този термин и това, за което той загатва, като говори за туй що Ведите учат, трябва испрво да се разбере, как Индуския мъдрец разглежда вселенната.

Един от санскритските термини, с който означават вселенната е терминжт „Йагат“ и, може би нема друга дума, която по точно да изразява туй, което индуския мъдрец мисли за вселеината; защото този термин означава непрестанно и всегдашно движение и преобразувание; тя означава нещо, което никога не остава едно и сжщо нещо в два кои да е последователни моменти, а което

постоянно и бърже минава от една форма в друга — постоянно се преформира.

От гореказаното вий ще схваните, че индукият мждрец разглежда целата вселенна като една серия от движения, — постоянни и последователни изменения; ката един прилив на енергия или Карма, както той го нарича.

Тъй постановено това, индуските мждреци казват, че в всичкото протежение на целата проявена вселенна, нема нищо неподвижно, а има само движение и видоизменение и че всичките тези серии изменения сж свързани една за друга с връзката на причината и последствието от нея. Тук Индукият философ е почти изцяло в сжгласие с последните учения на науката, която не признава в вселенната друго освен една серия от непрестанно преобразуващи се енергии.

Прочее тези движения сжставляват един вид нещо като последователни музикални тонове и ний, ако щете, можем да ги смятраме като трептения от различни степени.

После индуските философи казват, че всички видими предмети, всичко което сжществува в вселенната, сж само (агрегати) производни на трептенията. Ако ги попитат: „А какво нещо е туй което трепти? Кое е това, което се движи“? — Те ще ви кажат: Има наистина едно нещо, което се движи (трепти), но вий не ще го намерите в туй, което химиците наричат атом. В очите на Индукият мждрец тези атоми на химиците сжвсем не сж атоми; защото, макар науката да ги разглежда като неделими, в сжщност те сж делими. За него не само Химическите елементи на науката сж сложни субстанции (вещества), но даже най тжнкото, най субтилното от тех, което до сега науката е открила — ефира (етера) е сложна сжставна субстанция, производна от по тжнки по неуловими елементи. Значи самия етер е серия от движения и, ако вий пожелаете да намерите онова нещо, което трепти в основата на този етер, Индукият философ ще поиска да се покачите с него по високо и още по високо. Той ще ви накара да премините с него през царството на душевните вжлнения (емоциите),

през царството на мисълта, за да ви заведе в царство на природата, в което живее и се движи духа человеческий; гдето се намират най възвишените мисли за братство, за любов, за набожност и самопожертвуване; гдето се намира всичко туй, което съединява (слива) човека с човека, всичко което поддържа в единна целост проявения Космос.

Когато сте достигнали това възвишено духовно царство, само тогава вий можете да схванете, да разберете, коя е основата на движението в вселенната достъпна още за схващанieto. Но колкото да бъдете и тогава близодо истината, близо до това, което движи целата природа, пак в това духовно царство на природата вий не сте са доптели до крайната точка; не сте достигнали още неделимата субстанция, движенията на която съставляват самата природа.

Мждреца ще поиска да направите още една крачка напред за да стигнете до оноза, което той нарича Нирвана, Мокша, Бог или Брама...; наречете го, както щете, но идеята е все една и съща; защото то е неделимата субстанция, която са намира в корена на всека проявена форма; само то е реалността, която се движи; всичко останло не е освен движение на тая реалност; то само е неделимата точка, реалния атом; всичко останало е само трептение на тази точка в времето и пространството.

Ако знаяте това схващанie на природата от Индуските мждреци, вий щехте да разберете, как те сж достигнали до там, да я разглеждат, като съставена от един вид серия от последователни царства (полета) и всеко от тези царства, полета, среди, ако щете, като съставено от един сбор от определени трептения.

Тжй прочее най тжнките, най сютбилните, най възвишеците трептения сж тези, които съставляват духовния мир; света, който е най блиско до Нирвана. Колкото тия движения, тези трептения намаляват по сила и бжрзина, стават, тжй да се каже, по гжсти и по гжсти, свжршват с едно съствяване на средата до известна граница и се появяват в един даден момент, като субстанция (вещество) от менталния свет (менталното поле).

Менталния свет за свой ред или, по добре казано, трептенията, които образуват това, което ний наричаме мисъл, слизат по долу, по ниско в вселенната, като затежняват все повече и повече и свършват с проявяването си като субстанция от един непосредствено по нисък свет—света на емоциите.

После тези сжщите движения още по сгжстени, още по тежки се явяват като субстанция от физически свет, в която се сжджржат веществата от най тжнкия, най нежния ефир, дори до най гжстата най тежката материя.

Такива сж природните царства или различните светове, които сжставляват вселенната; те сж сжставени от разни видове движения и тези движения ни се показват под вид на осезаема субстанция.

Ако разполагам с повече време, щех да ви обясня, че понятието за осезаемите неща, които ни се струват материални неща, се образува в нас от движенията на вжнкашния свет; а ний можем да долавяме тези движения, защото и в нашите сжрдца има от тази единна и неделима субстанция, която трепти в основата на целата вселенна.

И действително, когато аз: [разбирам] неделимостта, когато аз познавам субстанцията на реалността в известно нещо вжн от мене, това е чисто и просто пренасяние знанието от моята вжтрешност, гдето то е реално, на вжн, гдето то не е освен привидно . . .

Но аз немам време да влизам по този предмет в подробни обяснения.*) Нека се задоволим да схванем, да разберем добре индуското учение за строежа на вселенната; че тя се сжстои от една серия разновидни (по бжрзина и ширина) движения, а пжк сжщината, която се движи в основата на целата природа и която чрез нейните видоизменения сжздава разните нейни свойства, е Бог.

И тжй, ако сега приемете това схващане за вселенната, вий тжй сжщо лесно ще разберете, че индушт може да я разглежда и от други [гледни точки.

Той може да я разглежда и като хармония от

*) Това подробно ще бжде обяснено в по-нататашните беседи.

цветове, проявяваща се в времето и пространство под вид на чудесни геометрически форми или още, като музикална хармония, или най-после, като мисъл на едно съзнателно същество.

Вий твърде добре знаете, че всички цветни форми, които виждате с физическите си очи около вас, съж само отговор на вашето съзнание, на вашето схващане известни видове външни трептения.

На това нема нужда да наблегам, защото физиологията и психологията добре го обясняват. Вий твърде добре знаете, че като чувате и, схващате един звук, вий в същност отговаряте с едно трептение на вашето съзнание на външните трептения, които съж достигнали до вас чрез посредството на вашата органи.

Ако такъв е закона, чрез който ний чуваме един звук или виждаме един цвет, вий ще разберете как ни е възможно да схванем, било като цвят, било като звук, всички движения на природата щом станем способни да отговаряме на тези движения чрез навика ни да гледаме или да чуваме.

Тъж индуса разглежда и схваща вселенната. Първоначално, казва той — вселенната е чисто и просто едно движение; от това следва, че тази вселенна може да се покаже като звук или като цвет на едно същество, което съзнава тези движения; колкото схванатото трептение е по нежно, толкова по нежни и по възвишени и изящни съж цвета и звука. Действително, казва Индусът, ако бехме достатъчно чувствителни, достатъчно възприемливи за тях, ний щехме да можем да проникваме в всички неща и да виждаме в тех чудесни цветове и да чуваме пак в тех чудесни възхитителни звукове,

Тези именно трептения той нарича музика на вселенната, или ВЕДИ. Ето какво виждат и схващат мъдреците в основата на проявената вселенна. И колкото по далеч отиват в прозирането си в отвъд физическата природа, толкова по ясно виждат хармонията на цветовете и чуват звуковата хармония,

Вие можете, ако обичате, да наречете това музика на природата, хармония на сферите или идеална живопис на Бога в вселенната. Индусите

това именно виждат в природата и го наричат Веди. Това е музиката на природата, произвеждана от субтилните (най тънките) трептения, които сж отвжд всички физически форми. Тжй сжщо, казват те, (това което инжк не би и могло да бжде разбрано), че вселенната е била сжздадена чрез звуковете на Ведите, (а факта, че звука строи правилни геометрически форми, е доказан от сжвременната наука); те прибавят още, че всички тези движения в вселенната, като произлизащи от Единното Начало, което е разумно начало, сж в действителност мислите на този разумен принцип (начало), — следователно сж сжставени от мислите на Бога. Именно мислите на божеството, казват те, са явяват като движение в вселенната и свеждат ту в форма на цветовете, ту в форма на звукове, според природата на сжществото, което ги възприема. Природата значи е просто мислжта и словото на Бога.*)

Сега тези мждреци казват още, че за всеки човек е възможно да издигне сжзнанието си отвжд физичността на предметите и да сжзре, (да схване) тези трептения на божественното сжщество. Това именно пронизателно прозрение на мждреците е наречено от друга гледна точка Веди. Това е то откровението — както Индусжт го разбира.

Това откровение не е било по привилегия дадено само в древността на тогавашните мждреци и ясновидци; то сжществува и се дава на всекиго, в всеко време, в всяка епоха и всекаде, стига човек да пожелае да получи това откровение и се устреми да следва и действително следва метода на себекултивирането, на себеразвитието в тази посока. За развиванието в човека тези способности, които дават това божественно прозрение има един определен път; но за да се разбере възможността на това развитие, требза да се узнае, изучи как, по какжв начин е сжставено човешкото сжщество, как то придобива познанието и КАК ТО СЕ РАЗВИВА.

Макар и да е невжможно да се сгжстят всички тия идеи, за да се обяснят с неколко думи, без

*) „В начало бе слово и слово бе в Бога и Бог бе Слово“, Ев. Иоан.

да се даде на нещата погрешно и забъркано обяснение, аз пак ще се опитам, до колкото мога да ви дам за тях по възможност по ясна представа. За Индуса природата се състои от сбор, от светове и царства (полета), гдето пак всеки от тези светове, от тия царства не е сам по себе си освен един сбор от трептения или движения; също тъй и човекът е една сложна организация съставена от различни движения. Всека известна съвкупност от тези движения в човешката природа, която го съставлява, може да представлява и представлява известен фактор в едно от природните царства, съставено от същия вид движения. Тези фактори в състава на човешкото същество са следните:

1-о. Най напред физическото му тело, съставено от физическо вещество (субстанция) или от сбор трептения (най тежките) в природата, които ний наричаме физическа материя.

2-о, Друг един органически сбор съставен от по тънко вещество от колкото физическото. Видоизмененията, които претърпява този втори фактор, дават място на това, което наричаме усети (чувствувания), емоции, удоволствия, болки, скърби и пр. Затуй този втори организъм на човешкото същество може да се нарече чувствено тело или тело на душевните вълнения, на емоциите.

3-о. Третия тъй да се каже механизъм на човешкото същество е този, трептенията на който се изразяват в мисли или конкретни идеи. Този трети фактор се състои от сбор материи или трептения от по висш порядък от колкото този на чувственото тело.

4-о. Четвъртий фактор е този, трептенията на който се изразяват под формата на отвлечени мисли и идеи, под форма на чист разум, на абстрактни или отвлечени познания за различие от конкретните идеи, които са продукт на предшествуващия (третия) факторъ. Този фактор, който се изразява чрез серия от отвлечени схващания, може да се нарече абстрактен или висш ментал или ментално тело, за различие от предишното, което ще наречем конкретно или нисше ментално тело.

5-о. Като съставна част на човешката природа

влиза и един духовен елемент, т. е., това което изразява идеите за всемирно братство, всеобща любов, преданност и абсолютно безкористие и себеотрицание. Тези явления в човешката натура са също трептения на един нов фактор, когото ний ще наречем духовно тело, духовен организъм, съставен от това, което е най-нежно, най-тънко, най-възвишено в веществото на проявената вселенна.

Не желая да претоварвам паметта ви с всички технически санскритски имена, с които назовават разните тези фактори. Онези, които желаят да научат нещо повече по този предмет, нека прочетат съчиненията на г-жа Ана Безант: „ЧОВЕКЪТ И НЕГОВИТЕ ТЕЛА“ и „ДРЕВНЯТА МЪДРОСТ“ или още и серията сказки, които аз държах в Брюксел, публикувани под заглавието: „ПОТАЙНАТА РЕЛИГИОЗНА ФИЛОСОФИЯ НА ИНДИЯ“.*) Ако пък искате да си съставите още по-точна идея и избегнете възможните забърквания в терминологията най-добре ще направите да прочетете написаната в „Revue théosophique anglaise“ статия от един Йоги под заглавието: „Lettres intéressantes d'un Yogui hindou“.

Под името Йоги ний-разбираме човек, който е развил в себе си или е на път да развие тази проникателност, това ясновидение, за което говорихме сега.

За сега оста е да знаете, че човека се състои от тази серия фактори: 1-о ФИЗИЧЕСКО ТЕЛО, 2-о ТЕЛО НА ЕМОЦИИТЕ, 3-о Тело на конкретната мисъл или НИЗШЕ МЕНТАЛНО, 4-о Тело на абстрактната мисъл или ВИЗШЕ МЕНТАЛНО и най-после 5-о Духовната природа на човека или ДУХОВНО ТЕЛО. Целата тази серия от принципи (начала) в човешката природа се състои от все по-тънки и по-нежни вещества, а духовната му природа е съставена от най-нежната, най-субтилната субстанция.

И тъй всички тези фактори на човешката природа са подложени на изменения. Вий знаете, че физическото тело се променява постоянно; че емоциите също се изменят всеки момент, че вашите конкретни мисли и абстрактни идеи, вашите чув-

*) И беседите, които ще следват подир настоящата беседа.

ства, духовните ви идеи са предмет на постоянни трансформации, на постоянно развитие. Всичко в нашата природа се променява; самото растение, какво е, ако не едно променение, едно определено преобразуване?

От самия факт, че те се изменяват и вий знаете за това изменение показва, че трябва да има в вас нещо, което не претърпява изменение, а преживява и чувства промените във всички тези фактори. Този неизменяем елемент у нас, този свидетел на всички изменения е наречен от Индусите божественна душа или на санскритски АТМА (Атман).

И тжй, всичко в човека има пет изменяеми фактори и един вечен, неизменен принцип (начало), който е Божественната субстанция в човека.

Всеки човек е съставен от тези принципи и растежът т. е. това, което наричат *еволюция на човешкото същество*, е просто последователно организиране на разните тези фактори от неговата природа и в същото време един вид пречистване и истъжение на същите фактори.

До колкото човек извършва това организиране и пречистване, до толкова той става способен да отговаря на трептенията на разните светове от вселенната, а следователно да ги схваща и разбира.

Както знаете, вий сте напълно съзнателни за физическия свет, чрез физическото си тело т. е., като усещате, схващате един физически предмет, вий просто посредством физическото си тело отговаряте на известни трептения на материалния свет.

Но вий също знаете, че *в физическия свет има безкрайно много трептения, които за сега още не съзнавате*. Защо? Просто защото още физическото ви тело няма необходимо нуждната организация; то няма още това, което му трябва, за да може да отговаря на тези трептения, които са твърде тжки за него.

Ако вий можехте да организирате физическото си тело, тжй че да го направите способно да схваща, да чувства тези трептения, които сега ви избегват, вий щехте да станете съзнателни за тях т. е. ще можете да им отговаряте.

Аз ще се опитам да ви разясна с един пример. Предположете си, че имате един музикален инструмент с две корди: като дръпните едната корда, вий ще произведете едно симфоническо трептение и в другата корда, ако разбира се в опъването и на двете корди има едно определено съотношение. Но, ако тези две жици не сж нагласени една спремо друга по известен начин, трептението на едната не ще причини трептение в другата. Следователно начина по който втората корда ще отговори на трептенията на първата зависи изключително от взаимоотношението, което съществува между двете корди т. е., от начина по който сж нагласени. Ако нема сжгласие по между им, нема да има предизвикан отговор; ако пжк има едно малко много сжвжршенно нагласяване, ще има за резултат редица музикални тонове.

И тжй вий можете да разглеждате физическата вселенна, като едната от тези корди, а физическата природа на човека, като втората; *физическия свят е в постоянно трептение под действието на физическите сили; ако вий поискате да станете сжзнателен за тези трептения т. е., да станете способен да ги възпроизведждате в вас, трябва вашето физическо тело да бжде хармонически нагласено с физическата природа, която ви заобикаля, за да могат трептенията ѝ да извикват в вас точния им отговор. Тогава вече нищо в физическия свят нема да остане за вас скрито и незайно.*

И туй, което наричаме растеж на човека, в сжщност е постепенно нагласяване елементите на неговото естество, потребно му за да стане той сжзнателен за всичките трептения в физическата вселенна; *значи трябва човекжт да нагласи телото си в хармония с физическия свет.*

Сега нека пренесем сжщата тази аналогия малко по на високо. Аз ви казах вече, че човек в себе си има и други фактори и този от тех, който стои непосредствено по-горе от физическата му природа е емоционалната му природа, природата на желанията му. А да сжответствува на тази втора човешка природа има цял един свят около нас; цял един свят пжлен с чувства, желания и усеща-

ния, а освен тех напълнен още и със същества, съставени от субстанции от същото естество. Някои от обитателите на този втори свят, може би са били преди някое време физически същества като нас, после изгубили физическото си тело и вий ги наричат жертви; но те не са по-жртви от вас, нещо повече, те са по-живи от вас! Този свет, тази вселена някога са наричали астрален свет и във вас си вий притежавате неговото съответствие, което наричат астрално тело, съставено от същата емоционална субстанция, както физическото ви тело е съставено от същото вещество, от което се състои физическия свят.

Сега, ако вий искате да станете съзнателен за този отстранен свят, който ви заобикаля, не ви остава нищо друго освен да организирате вашето астрално тело в съгласие с него свят.

Ако вий успяете да направите това организиране напълно добре, вий ще чувствувате душевните вълнения на себе-подобните си и ще придобиете ясно и пълно разбиране и чувствувание съществата, които обитават този свет, около вас; тогава смъртта ще престане да бъде за вас един ужас, защото ще знаете добре, какво става с човека непосредствено след като умре тук.

И тъй последователно до колкото сполучвате да организирате вашата низша ментална, вашата висша ментална природа и най-после и духовната си природа; до колкото вий сполучите да поставите в аккорд, в съгласие всички тези фактори на вашата природа със съответните светове на вселенната, вий последователно ще станете съзнателни за всички тези светове и всичките завеси, които сега ги скриват за очите ви, ще се вдигнат една след друга.

Тогавя природата, цялата вселенна, ще стане за вас една отворена книга и вий ще станете един истински ясновидец. Смъртта нищо вече нема да скрива от вас, а времето и пространството нема да имат за вас никакви мистерии, никави тайни.

Ето как човек постепенно се развива бавно, но сигурно посредством нагласяването на последователните фактори от своята природа; но очевидно

е, че от никого това не може да бжде постигнато бърже и изведнжж.

Това трениране, това нагласяване обаче може да бжде направено от всекиго от вас, ако той е способен търпеливо да върви из начертания път за всичките времена; защото не забравяйте, че никое усилие не се губи; всяко действие, което упражняваме чрез нашата физическа природа върху физическия свят, всичко което чувствуваме, всички наши мисленни дейности, правят постепенното развитие на развитието на нашата абстрактна природа, на нашия визш, абстрактен ментал.

А този визш абстрактен ментал не се развива бързо и само чрез дейността ни през време на едно наше земно съществуване, а през цела верига безбройни превъплотявания на физическия свят т. е. човешката душа, която е неговата абстрактна природа се развива постепенно през цела една дълга верига от повтаряни проявявания в земния живот.

Всеки път когато душата се преражда, тя прибавя по нещо към своята натура, към своя отвлечен характер, благодарение на опитността, която ѝ доставя всяко земно просъществуване, — всеки един нейн живот на земята. По тези именно причини, когато едно дете се роди, забелязва се, че то изведнаж проявява известен вроден характер, вродени качества, свойственни само нему; това е неговата индивидуалност и тя е различна у разните деца; у някои тя е по-силна, у някои по-слаба: едно се ражда с интелигентността на гений, друго със студена, апатична природа; едно се ражда с моралните качества на светеца, друго пък — почти без никакъв контрол върху моралната си природа.

Всички тези вродени характерни черти не са освен общия сбор равнодействующих от постепенно събираните в душата му, (в отвлечената мисъл на индивидуума) опитности през миналите му съществувания; *човекът, който си е построил вече тази абстрактна индивидуалност и който е достигнал до там си може да контролира по волята си своята физическа, астрална и ментална природа, може вече да се надева, че ще развие това прозре-*

ние, (за което ви говорих) през кое да е близко превъплотяване. Той е достигнал вече до там в пътя на развитието на своя индивидуален характер, щото да може да побеждава физическата си природа, да пречиства моралната и да отмахва от себе си страстите; той вече е готов да почне настойчиво култивирането на своя интелект, като постоянно прибавя по нещо полезно за доразвиването на абстрактивното си същество.

Като работи усърдно в това направление, той образува своя характер, а когато умре, физическото му тело се унищожава, емоционалната му природа се разсейва постепенно, низшата му ментална природа също се разсипва, а само абстрактната задържа и запазва есенцията от всичките опитности, които този живот му е доставил. Всички тези опитности се прибавят към абстрактната му природа и, когато детето отново се роди, изведнаж показва сборната равнодействаща от придобитите в по-предишните животи характерни черти.

И тъй нищо не е изгубено; ако човека не е още достатъчно доразвил индивидуалния си характер, той може да почне да доразвива тази си способност и когато след една продължителна настойчивост, през цела редица превъплотения сполучи, може вече да мисли и реши да влезе в пътя на мистичната тренировка и да развие в себе си ясновидението на святията и на мъдреца.

По този начин рано или късно някога ще дойде време и ний да достигнем да притежаваме исканите характерни черти за да следваме пътя на физическото развитие на Йога. Но това можем да постигнем само, когато станем господари на нашата природа, на нашия физически, емоционален и ментален антураж; тогава само ний сме готови да следваме пътя.

Еднаж достигнал до тази точка на развитие, Индийския мъдрец ни учи, че още трябва да развием в себе си известни определени характерни черти.

На технически език тези характерни черти наричат ЧЕТРИТЕ НАИМЕНОВАНИ КАЧЕСТВА ИЛИ ТИТЛИ.

Аз тук нема да ви давам подробни објаснения за тех; ако искате да научите нешто повеќе за тех, прочетете: „Невидимите помагачи“ од Ледбитер и „Пјта на ученика“ од г-жа А. Безант; тези пжк които знајат санскритски, могат да вземат кое да е от сјчиненията на „Веданта“ и там ще намерјат да се описват и тјлкуват всичките тези четири наименовани качества.

Аз ще ги спомена за сега мимоходом, те са:

1. Точно разпознавање на доброто и злото, истината и красотата т. е. придобивание едно определено увличание кјм благородството на сјрдцето, което повдига човека над всички сјвсем обикновени и дребнави неща.

2. Освобождение от всеко алчно пожелание за определени, ограничени предмети и устремјавание сјрдцето и вољата кјм вечното и реалното: туй сјвсем не значи апатия и бездействие, а напротив, пјлна симпатия кјм всяко нешто, като се заличава всяко лично пожелание кјм тези ограничени неща.

3. Третото наименовано качество се сјстои от един сбор от шест качества или добродетели които сж: а) Обуздавање, успокојавание на нашата мисјл. б) Овладјавание нашето физическо сјрдце и нашите чувства или контрола над нашата дейност; в) Толерантност — факта обаче да не бјде свјрзван с никаква религиозна форма и от никакво лично мнение т. е. не да сме толерантни, зашто некоја религија или закон повеляват това, а заради самата добродетел, която ни прави да виждаме зад всяка форма едничката истина, която му е присјца: Любов и симпатия кјм всички сјщества, каквото и да бјде техното вјрвание; г) Тјрпеливост и мјжество в мјжнотиите и скрјбта; д) Сјвјршено сјсредоточјавание т. е. да придобием способноста да задјржаме мисјлта си фиксирана по нашата воља вјрху един предмет и е) Доверие в себе си, в Учителја и в истината.

4. Четвјртото наименовано качество е решителното намерение да се освободим от всяка определена мисјл за достигвање чрез тази тренировка някаква егоистична цел; като: правим го, зашто

желаем разбирането на всичко или правим го, защото ще можем да сполучим да обгърнем с съзнанието си целата вселенна.

Но като последен анализ всички тези наименовани качества можем да сведем в две: 1) Съсредоточаване т. е. пълнен контрол над нашия ум и над нашето будно състояние и 2) Абсолютно спокойствие (абсолютна вътрешна тишина). Спокойствие и тишина, защото, ако вие искате да достигнете до там, че да отговаряте на тежките трептения на природата, за които говорих, ще ви бъде невъзможно до като страстите свободно се ширят в вас, до като користта, алчността и умразата ви увеличат насам и на татък. Още, както спокойствието, тъй и съсредоточението е нужно, защото, ако престанете да бъдете съсредоточени в вашата мисъл и вашата мисъл стане недействителна и апатична, вий никога не ще можете да отговаряте на тези трептения.

Ето защо, за да придобиете непосредствено знание за изтънените, събителните фактори на вашата природа, вий трябва да имате две съществени качества: Пълно вътрешно спокойствие и съвършено съсредоточаване на мисълта.

Първото от тия две качества се придобива, като се отмахне мисълта за своето аз;*) като се премахне суетността и егоизма, които съж главната причина, за вълнения и раздразнения в нас.

Второто се придобива като преодоляваме в нас си неподвижността (бездействието) и се посветим на жива и енергична деятелност, с която да проявим всичките си способности. Ний трябва от една страна да упражним активно всички наши способности, за да нарастне могъществото на нашата натура; да пределедем всички мъжнотии, за да увеличим нашата сила на съсредоточение и от друга пък страна трябва, като сме карйно деятелни, да работим за да премахнем от нашата природа всяка егоистична мисъл и така да постигнем съвършено вътрешно спокойствие; с една реч ний трябва постоянно да действуваме през живота си, но без лични цели и интереси.

*) За своята физичка личност.

Тази безкористна дейност може да се постигне, като се излиза от разни гледища: Аз не мога набързо да ви ги обясня, но доста е за сега да ви спомена, че тези пжтища за развитието сж разделени от индусите на три, наречени респективно: 1-о Пжт на абстрактното сжзнание, 2-о Пжт на активното благочестие и 3-о Пжт на любовта и преданната набожност.

Тжй като третия от тези пжтища е най лесно възприемлив за повечето от хората, аз ще кажа за него неколко думи, като оставя на страна другите два; ще се опитам да покажа как чрез любовта и самопожертвуванието можем да станем напжлно спокойни и сжвжршенно сжсредоточени, които качества сж тжй необходими за развитието на божественното ясновидение.

Но даже самата природа на любовта изисква да има един конкретен предмет, възрху който да се отпразя; невжзможно е да се обича безкрайното пространство; нам ни трябва един определен предмет, за когото да можем ясно да мислим, и когато ний отправяме любовното си чувство кжм едно висше сжщество, става това, което можем да наречем преданност или обожавание.

Ето защо това чувство, като е любов, изисква един определен предмет, кжм който да бжде отправено; ний не можем да отправяме тази любов, тази преданност кжм едно Божество сжвжршенно отвлечено (абстрактно). Култа на абстрактното божество е достжпен само за тези, които следват двата пжрви от гореказаните ни пжтища. А конкретния Бог, потребен за обожавание на следващия третия пжт, где ще го намерим? Него можем да тжрсим само в сжвжршения човек, който едновременно е и Бог и Човек, който обгржща в себе си и Божественното сжзнание и, когото наричат: Хртстос, Буда или Кришна. Вий разбрахте вече, че в основата на всяко сжщество стои Бог. Вжзвишен, сжвжршен човек е този, който схваща в него си сжзнанието на това божество; такжв човек може да каже с пжлно сжзнание, с чиста сжвест: „МОЯ ОТЕЦ и аз сме едно“, както Христос го е казал преди две хиляди години и, ако искате да

употребим индуската дума, можем да кажем—Soham „аз съм това“. Думите сж различни, но идеята, смисълта им е сжщата; това е постоянното осъществяване на едентичността на човека с Бога.

Човек, който е достигнал до там, е сжвършен човек, — той е Бог на земята. Всички ний имаме в нашите сжрдца божественна искрица; Божественния живот трепти в сжрдцата на всички сжщества, само че тези трептения на божественното сжрдце в нас сж слаби, бавни и достигат висшата степен на силата и могъществото у този, който е придобил сжзнанието на Божественното сжщество. И само човека, който следва пжтя на преданното обожаване, мсже най-добре да обожата това божественно вжплощение в човека. Той може да вземе за свой идол Христа, ако живее в християнска страна; Буда и Кришна, ако живее в Индия; всички те не сж освен вжплощение на Бога вжрху земята; като се отправя кжм тех, обожателя им се отправя кжм туй, което наистина е Бог; защото, трябва да знаете, че човек не може да схване Бога и да го обожавя такжв, какжвто е той; И тези, които сж твжрде горди за да не приемат божественността на един Буда, на един Кришна или на един Христос и, които, при все това искат да обожават Бога, обожават едно отвлечено понятие, каквото сж си сжждали за Бога: а защото те никога не сж го виждали, такжв, какжвто е той, такива хора сж идолопоклонци. Техния идол, макар да е вжн от физическия свет, пак е Идол.

Обратното, човека, който обожавя тези божествени вжплощения, обожавя конкретната форма на проявения Бог и започва да живее за това идеално сжщество, както един приятел би живял за своя любим приятел, комуто е предаден от все сжрдце. Всички негови дела на верующ ще бждат правени единствено от любов кжм Бога, когото той обожавя; казано с една реч, той мисли само за своя Учител, Господ; никоя друга лична мисл не беспокои сжрдцето му даже за минутка; или, другояче казано, той комбинира вече в своята природа в едно и сжщо време елемента на спокойствието и елемента на сжсредоточаванието.

И тъй като обожава през всичката дейност на живота си този Господ, човек се приготвя за път на мистическото ясновидение, за което говори. Освен това, по самия факт, че заживява мистично, той почва постоянно да сжзерцава; мисълта му се сжсредоточава дено и ноще върху този единствен негов обект, на обожаване и той прекарва живота си спокойно в сжзерцание, в молитвенно и благоговейно настроение.

До колкото той сжзерцава своя Господ, до колкото той държи сжрдцето и духа си в това специално расположение, в сжстояние на сжвършено спокойствие и тишина, до толкова тънките трептения на природата постепенно възбуждат сжответните сжзвучия и хармонични трептения в всичките фактори на неговата натура. Той постепенно захваща да става сжзнателен за всичко онова, което го окръжава в физическия и в свърхфизическия мирове; той става ясновидящ! Колкото повече се повдига към по висшите светове, толкова повече започва да разбира тайните на живота, на своя собствен живот; той си спомнява своите минали сжществувания и вижда последователния развой на своето сжщество през времето на всичките му прояви. Той вижда как закона за причинността, или на всеобщата справедливост се прилага към всяко нещо и си остава пак сжвършено спокоен, защото през всичките тези животи той вижда и познава един единствен живот.

Само такъв един човек е истински ясновидец и става мъдрец; той е придобил мъдростта на истината, като е констатирал, че в природата има само един единствен живот.

Еднаж разбрал това, той се преиспълня с любов към всички сжщества, защото ги вижда като сжставни части на самия него и им посветява живота си. Любовта, която е израз на мъдростта, се свежда за свой ред в симпатия към всички сжщества.

Прочее с пълното усжвършенствование на нашата природа, Идеала — пълното ясновидение и разбиране на нещата в вселенната — е постигнат и човек става мъдрец и ясновидец. Пътят пък

към този идеал е пътя на съвършенното безкористие, на безстрастната и безкористна дейност, която го довежда до пълната любов, до съвършенната мъдрост, пълна сила, власт и могъщество!



Беседа 2-ра.

ЕДИНОСЖЩНИЙ.

В първата си беседа, в която разглеждахме въпроса, как се проявява вселенната според учението на индусите мъдреци, дойдохме до положението, че всичко в вселенната е трептене. Когато пак търсихме да намерим, кое е това нещо, което трепти в основата на вселенната и на всички вещи в нея, се добрахме да разберем, че то е **Абсолютната, неделимата реалност, причината на причините** на всичко видимо и невидимо. Остава сега да видим що е това Реалност; и наистина то е въпроса на въпросите:

Що е реалност?

Ний виждаме в физическия свет необятни маси, които науката нарича материя; в безбройното число форми виждаме дейността на нещо чудесно, което наричат сила или енергия; виждаме и животни форми в най-разнообразни проявления, като се почне от най-дребната капчица протоплазма-клетчицата и се свърши с човека.

Но, като изучаваме този мир от явления с помощта на науката, ние все пак дохождаме до такава точка, по нататък от която не можем да идем: материята се разтопява в загадка и се изгубва; силата—енергията—се обръща в нещо, което с нищо и никак не можем да обхванем и разберем, а тайната на живота в живите организми лукаво се скрива от нас. Като губим този мир на „Външности и Проявления“, виждаме се изправени пред нещо невидимо, неуловимо, което, както ще видим, трябва да лежи в основата на всички тези изменчиви форми, гледки и явления. В това неуловимо за нас нещо се крие Реалността; Единосжщната Реалност,

която е постоянна и неизменна, когато всичко друго се изменява и губи. Изследването и тжрсенето на тази Реалност — казахме вече е въпрос над въпросите.

Висшия разум на човека, както и най-дълбоката му интуиция, всякога са му подсказвали, че тая реалност, която лежи в основата на всичко съществуващо, трябва да е Единна и че цялата природа представлява само различни форми на проявления, — на еманацията — или изражение на този Единен Принцип. Всички философи сж признавали, че живота е река извираща из Великия Източник, името на който ние не знаем, а някой даже казват, че познанията за Него сж недостежими за нас. Всички сж сжгласни, че това начало е Единно, Единосжщо, но, когато се опитат да го назоват и да го анализират, разногласието настжпва.

Материалистите твърдят, че началото на всичко е **Материята** — самостоятелно съществующа, вечна и безконечна, сжджржща в сама-себе си в потенциално сжстояние: енергията и разума. **Енергетическата** школа, която е близка до материалистическата, взема за начало на всичко **Енергията**, като счита материята и разума за видове на нейното проявление. **Идеалистите** — наопаки — твърдят, че Единното начало е **Духа**, а материята и силата сж само идеите на **Мировия дух**. **Теолозите** провжзласяват за Единосжщо начало **Личния Бог**, като му преписват известни свойства, атрибути, характеристики и т. н. **Натуралистите** в основата на всичко поставят **Природата**, която непрекжснато проявява с себе си в неизброимите форми. **Окулгистите** пжк от разните Источни и Западни школи всякога сж учили и учат, че Единното начало е **Битието**, живота на което образува живота на всички живи форми. Всичките философски учения, всички науки и религии ни казват, че този свят от гледки и, форми и названия е призрачен, само мир на феномени, зад които се скрива действителната сжщина на нещата; и на всичките тези системи и учения в основата лежи една или друга от формите на **Монизма** т. е. идеята за Единния известен или неизвестен Бог. Постиж-

мото или непостижимо Начало (принцип) на субстанцията, енергията или духа.

Основата на всичко съществуващо е една: такава е неизбежното и единственно заключение на висшия човечески разум, на човеческата интуиция или вяра.

Същия този разум ни казва, че този Единен живот обуславя с себе си живота на всичките живи организми; че всичките видими веществени форми, сили, енергии и принципи трябва да еманират из тази **Единосъщна основа.**

Личния Бог на Теолозите според учението им създал света, както художника създава ново произведение. Но от где взел този творец материята за тази своя вселенна? От где е взел енергията, от где е взел живота, ако не из самия себе си? Ако приемем пжк термина „Бог и Неговата вселенна“, пак не ще бждем на правия пжт, защото началото трябва да бжде едно а не две; следователно света трябва да изниква, да съществува, да се движи, да действа, да мисли само по силата на Божията същност, която му позволява да прави това.

Макар това да е очевидно тжй, всички школи гледат едностранчиво на въпроса: виждат само това, което съвпада с теориите им, а замижават пред всичко друго. Материалистите още говорят за безкрайна и вечна материя, макар най-новите издирвания на науката да съж показали, че материята преминава в нищо — вечния атом се распада на безконечно количество електрони, които в края на краищата се преобржщат в купчинка електричество „сгжстено в ефира вжзелче“; а какво е това ефир науката и до сега не може да обясни; енергията пак не можем да си представим иначе, освен да действа в материята: енергията всякога се подчинява на известни закони, а законите съж немислими без законодател. И законодателя е немислим без разум или без нещо по високо от разума. Но разума такжв какжвто ний го знаем, е разнообразен и изменчив т. е. има качества несжвместими с понятието ни за Абсолюта. Окултистите признават разума какжвто ний го знаем, същщо за такжв, за каквито признават материята и енергията — само за външно

и относително проявление на нещо много по висше и постоянно. За обозначението на това „нещо“ ние трябва да се повърнем към стария термин, който употребяват мъдреците, като говорят за туй, което се скрива зад енергията и разума — тази дума е „Дух“. Какво означава думата „Дух“ точно да се определи не може, защото за неговото описание в човеците няма изрази и понятия; но ний можем да го мислим, като „сщност“ на живота и битието, като реалност, която се скрива зад живота на вселенната; ний другаде го наричаме **Абсолют** и тук ще се ползуваме от този термин. Читателите могат да го заменят с друг, ако намерят по подходяща дума. Думата Бог не употребяваме, не че не я харесваме, но за да избегнем риска от смесването му с личния Бог на Телозите. Думата принцип не ни се нрави, защото тя заключава в себе си нещо абстрактно, дава представление за нещо студено, нечувствующо, когато ний виждаме в **Абсолютния Дух или Битие** нещо като оживителна, гореща, жива, действующа и чувствующа реалност. Мнозина предпочитат думата „Природа“; ний не я употребяваме, защото мнозинството с тази дума свързва чисто материалистичното ѝ значение; но тази дума ни е скъпа, когато се отнася за външното проявление на **живота на Абсолюта**.

Не е възможно да описваме Абсолюта с термини, които изразяват относителни неща; Той не е нещо, макар да съдържа в себе си сщността, която лежи в основата на всички неща. На Него не можем да приписваме качества и атрибути, защото Той е **Все и Вся!** Той е по горе от материя, сила и разум и при все това те от Него произтичат и се намират в Неговата природа. Човеческият разум не може да схване туй, което стои зад пределите на опита; ний считаме разума за по-високо стоящ от материята и силата и, когато и той не може да ни даде сведения за Абсолюта, кой ще ни помогне?

Окултистите казват: най-ценни сведения за Абсолюта ни дава нашето „**Аз**“, което стои по високо от разума (интелекта). Според Канта „главната роля на чистия разум е отрицателна; той не

е оржие за разширение, а дисциплина за ограничение и, че той не разкрива истината, а предпазва от заблуждение“. Разума ни казва, че Абсолюта е без начало и без край — Вечен и Безконечен: Той не може да възникне от празното пространство, нито пък вжн от него може да има нещо. Той е **вездешен**; Той е все и вся; За него време и пространство нема; Той е безпричинна причина на всички вещи без сам да е вещь. Ума на човека не може да го разбере, но човека го вярва, защото му се подсказва от вишите полета на нашето **Аз**.

Едно от първите съобщения на интелекта за Абсолюта е, че Абсолюта трябва да е съществувал всякога и да съществува вечно. Сжщо ни казва, че вжн от Него нема никаква сила, която да може да прекрати неговото съществуване. Человеческия ум не може практически даже да мисли идеята за вечността, макар и да е принуден да вярва, че вечността е свойство на Абсолюта. Затруднението излиза от факта, че интелекта разглежда всичко през призмата на времето и причинността, които немаат место в Абсолюта; те сж само феномени или видимости на относителния мир. Интелекта е съвършено прав да търси причините и источника на една вещь; защото вещите сж относителни и имат; своите причини, по които причини се явяват в света но зад тези вещи стои това, което е причина на всички вещи, без самото то да е вещь и ума се колебае, когато се опитват да си представите Него, който нема никаква причина; в видимия свет човек от опити не знае такава вещь, следователно такава представление не се изработва в него. Той не може да си създаде съответственна умственна картина; но пък и не може да се противопостави на гласа, който идва от вътрешното му „**Аз**“ и **Вярва**.

Такова затруднение испытва интелекта, когато се опитва да мисли за Вечния; — за този, който е по горе от времето и вжн от времето. Ний смятаме времето за реалност, — за нещо действително съществуващо: но то не съществува освен в нашия ум. То е само форма на представление, посредством която ний изразяваме съзнаването ни, на промената, която става в нещата. Ако в нещата не ста-

ваха промени; ако немаше ден, нощ, пролет, лято, есен, зима и пр. ний не щехме да имаме представление за времето. Времето е изобретение на нашия ум. Тъй ни подсказва интелекта.

Ний знаем, че когато сме щастливи времето хвърчи с скоростта на метеор; а когато ни е мъчно, когато сме нещастни, сякаш че времето пълзи като костенурка; тъй бавно тече то, че минутите ни се струват години. Някой задремал за минутка и една секунда преди пробуждането си видел на сцене толкова събития, които могат да запълнят с себе си цели години; други пък спал цели няколко часа без да сънува, събудил се и ви уверява, че само една минутка дремнал. Времето е на относителния ум, време нема за **Вечния** или за **Абсолютния**.

Още интелекта ни подсказва, че за Абсолютна трябва да мислим, като за неограничен в пространството, — като за намиращ се навсекаде — **Вездесъщ**. За него нема такова место като „никаде“, всеко место за него е „тук“ и „всекаде“, и всекаде е изпълнено с Него, с безкрайната същност + с Абсолютна.

И, както е с идеата за времето, нам е твърде трудно, ако не е даже невъзможно, да си съставим идея за вездесъщността; идея или представление за това, което заема безконечното пространство, защото всичко, което нашия ум е постигнал опитно, е имало разстояние и граници. А всичката тайна се състои в този факт, че и пространството, като времето не съществува, като нещо реално, а ний в нашето съзнание си го образуваме, като разглеждаме относителното положение на материалните предмети. Ний виждаме един предмет тук — друг там, помежду им — нищо т. е. празнота; вземаме друг един предмет например метър, измерваме празнотата между двата предмета и го наричаме разстояние; но в действителност ний измерваме какво? — Празнотата; а празнотата е невъзможно да се измерва; какво тогава, сме правили? — Определи ли сме просто, колко метра могат да се поместят между двата предмета т. е. положението на предметите един към друг. Ние не можем да си представим безконечното пространство; защото кол-

кото и да отдалечаваме един предмет от други и да прилагаме мярката милиони пжти по милиони и милиарди пжти по милиарди, то все ще имаме за резултат, не че сме измерили празнотата, а че сме поместили толкова и толкова милиарди пжти мярката; но где е другия предмет, който стои на другата страна на безконечното пространство, с който бехме могли да завършим нашето измерване? Такъв предмет несъществува, а без него не можем да намерим края му. Ний знаем само мерката и предметите, безкрайното пространство — не; защото без материални предмети за нас пространството е немислимо. **Нещо като реално пространство няма; с думата пространство ний означаваме празнотата.** Размера или големината на предметите се явява друга форма за изразяване идеята за разстоянието. Да не забравяме, че както можем да мислим за безконечно много голямо разстояние и пространство, тъй можем да мислим и за безконечно малко пространство. Идеята за безконечно малкото също тъй трудно се побира в ума ни, както идеята за безконечно големото и при все това нам е неизбежно да допускаме и едното и другото. Идеята за пространството е само неизбежна илюзия на нашето съзнание, на нашата конечна природа; вжн от нас то не съществува: **Света е безконечно малък и безкрайно голям.**

Телескопа развърща пред нас области от изумителна величина и обширност, а усъвършенствувания микроскоп пък ни разкрива мигове от изумително малки величини. Микроскопа ни показва, че една капка вода съдържа в себе си цели съзвездия от безкрайно дребни живи организми, които живеят, хранят се, враждуват помежду си, размножават се и умират. Ума може да си представи една вселенна, която да заема едно пространство не по голямо от една милионна част от най-малкото петно, видимо в най-силния микроскоп и тая тъй представена вселенна да съдържа милиони и милиони слънца и светове прилични на нашите и населени с подобни на нас живи, мислящи същества, в всяко отношение тождествени с нас. И наистина, както твърдят някои философи, ако на-

шия свет изведнаж израстне и стане милион пѣти по голем, като относителните пропорции на всички неща се запазят, ний които сега сме високи 1'60—1'70 метра, ще станем високи по 1 600,000 и 1,700,000 метра, но не бихме ни най малко забележили това и би продължавали да си живеем, както сме си живяли до тогава; а по отношение на Абсолюта бихме си останали сѣщо такива дребнички, каквито сме си били и напред. Сѣщото би се случило и, ако света ни внезапно се свиеше до толкова, че нашата земя станеше голема колкото една обикновена ябълка; ний би се превърнали в микроскопически сѣщества и паѣ, без да почувстваме това променение, бихме продължавали да си вършим търговийката, да управляваме държавите си, да водим висши политики, да воюваме и пр. пр. като че ли нищо не се е изменило. Ний се спрехме на тези примери, за да могат читателите по добре да разберат относителността на пространството и времето и си уяснят, че те сѣ само символи на нещата, употребявани от нашия ум при разглежданieto на предметите, а не че имат реално сѣществувание.

Според изражението на Раденхаузена зад пределите на човеческия разум нема нито пространство, нито време; и едното и другото сѣ само произволни идеи на човека, кѣм които идеи е дошел по пѣтя на сравнението и сѣпоставянето на различните впечатления, които той получава от външния свят. Понятието пространство е възникнало из реда на различните форми, които пѣлнят празнотата, защото чрез тях външния свят се изразява на индивидуума. Идеята пѣк за времето е произлезла из наблюдението последователността на движението на различните форми, защото света се явява на индивидуума в тази последователност. Но вън от нас различие в запълненността на пространството и променението на пространството не сѣществуват; защото всичко се намира в постоянно превръщание, като в едно и сѣщо време запълня и се разменява; в сѣстояние на покой нищо нема в света. Според Роккрета пѣк: „Света нема ни начало ни край, нито в цространството нито в вре-

мето. Навсекаде е център и повратен пункт, а в момента се заключава и вечността“.

По нататък интелекта ни говори, че ний сме длъжни да мислим за Абсолюта, че той заключава в себе си всичко, — целото могъщество и сила; защото не може да има друг източник или друго вместилище на силата и не може да има друга сила, която да може да го ограничава, да го умирява или да се зближа с неговата. Всичките закони на света трябва да сж създадени от Абсолюта, защото нема друг законодател и всеко проявяване на сила, енергия или могъщество, скрита в природата или явна, трябва да е част от могъществото на Абсолюта, която действува в показаното от него направление. В третата беседа, озаглавена „Твърческа“ воля ний ще видим как тази сила се проявява в живота и как ний я познаваме.

После интелекта ни казва, че ний трябва да мислим за Абсолюта, като за такъв, който заключава в себе си всичко възможно знание или мъдрост; защото вжн от него не може да има никакво знание, или мъдрост; затова всека мъдрост или знание трябва да проистичат от Него. Ний виждаме, че относителните животни форми проявяват разум, мъдрост и знание; те трябва да произлизат от Абсолюта според установените от него закони, иначе не би имало никакви знания или мъдрости, защото нема от где другаде да се вземат. Действието не може да бжде по големо от причината. Ако има нещо незнайно за Абсолюта, то никога не може да бжде знайно за ограничения ум. И тжй всичко, целото знание, което е сега, което е било някога и, което ще бжде, трябва сега да се сждържа, да принадлежи на Единия, — на Абсолюта.

Всичко това не значи, че Абсолюта събира знание чрез мисление като човека: Той знае без да мисли. Той нема защо да мисли, защото знанието не може да му дойде отвжн: вжн от него нема знание, — то е в него. Човек, като мисли, привлича знанието из мировия източник, а абсолюта извлича знанието от себе си; ето защо Абсолюта не е принуден да мисли.

Обаче според учението на Оккултистите сжз-

дадените вещи сж мисли на Божеството; нека тази идея да ви не смуцава и да не ви кара да си мислите, че сте нищо, защото сте били доведени в живота чрез мислѣта на Безкрайния Един. Мислѣта на този Един е релна в относителния свет; т, е. тя е реална за всичките, освен за Него.

Най-слабата мислѣ на Абсолюта е много по-реална от което да е сжздадено от човека нещо; крепка като скала, твжрда като стомана и яка като елмаз; а щом като тези неща, които само еманации из разума на Безкрайния койте, сж краткотрайни, са тжй реални, то колко повече висшите мисли — душата на човека — ще бжде по-реална, еднаж тя саджржа искрата от Божественния пламжк, от Духа на Безконечния! Но за това ще говорим на надлежното място; ний тук само искахме да дадем малко храна на мислите ви за разума на Абсолюта.

И тжй читателите виждат, че в резултат от най-големото си напрежение интелекта е принуден да ни засвидетелствува, че Единния или Абсолюта има природа толкова презжходяща человеческия опит, че ума на човека не може да намери в себе си надлежните понятия, символи и думи да мисли и говори за него. И при все това по силата на собствените си закони интелекта е принуден да признае сжществуването на такжв един Абсолют.

Всичко, което може да стори по тоя вжпрос философията, е да ни постави пред големи противоречия. Науката, която тжрси истината в материята, чрез опити вижда, че тази истина се изплжзва из мрежите ѝ. Ний мислим, че Абсолюта нарочно е направил тжй, за да бжде принуден човек в края на краищата да потжрси Духа в себе си — единственното място, гдето той може да се срещне с него. И вероятно този е отговора на загадката на Сфинска: „Вжтре в себе си тжрсете това, което ви треба“.

Човек може да открие духа само в себе си; при все това еднажж нашия ум признал сжществуването на Абсолюта, той вече е способен да намери безбройно число док азателства за неговата деятелност, като наблюдава вжншния живот. Всеки живот е исплжнен с жизненната Сила и Воля на Абсолюта.

Зѧ нас живота е единен; т. е. всичко живо се обживотворява от Единния живот; Света е живо единство, преплнѧно, проникнато и пулсиращо с Волята за Живот на Абсолюта. Зад всичките явни видове, форми, названия, сили, елементи, принципи и субстанции се скрива Единния, — Единния Живот, който присъства и прониква всичко и навред и се проявява в неизброимите видове, форми и сили, **Всичките индивидуални животи сѧ само центрове на сѧзание на Единния, който лежи в основата на целия живот.** За някои, може би, това ще прозвучи като Пантеизм; обаче в сѧшност ний силно се различаваме от всичките школи и култове на пантеизма. Пантеизма се определя като доктрина, според която Бог се сѧстои от сѧединените сили и закони, които се проявяват в сѧществуващата вселена, или с други думи казано: „**Вселенната взета или разгледана като цело е Бог**“. Такива идеи не сѧ едно и сѧщо с идеите за Абсолюта в философията на Йогите; защото от тех вее истъчен Материализм. **Абсолюта сѧвсем не е „комбинация от силите и законите, които се проявяват в вселенната“.** Той не е „вселенната, взета като цяло“. Напротив, целия свет, с всичките му сили и закони даже и взети като цело, немаат самостоятелно сѧществуване, а сѧ само проявления на Абсолюта — еманации из Него; а това, разбира се, сѧвсем не е Пантеизм.

В пантеистическата вселенна Бог е само явление от феноминален порядък; когато пак Абсолюта е самия Дух на живота — Живота, действително сѧществуваща Реалност, която би си останала сѧщо такава даже, когато немаше никакво негово проявяване в видимия свят. Той е Дух; Живот; Битие; Реалност. Единствен, който сѧществува; Той е Всемогъщ, Вездесъщ, Всеведущ, Вечен, Безкраен, Абсолютен. С тези слова, — най-великите в човеческия език, можем да говорим за Него и при все това те, словата, не изразяват нищо друго освен сянката — най-слабото отражение на Абсолюта.

Абсолюта не е отдалечено сѧщество, което от далеч управлява нашите работи; не е отсъстващо Божество, но Постоянний и Повсеместний Живот, който е в нас, около нас; който се проявя-

ва в нас и ни прави, по силата на некакъв велик закон на битието, индивидуални центрове на съзнанието.

Нещо повече: Абсолюта не остава безучастен и безстрастен наблюдател на собственото свое творение. Той е който преживява в нас, проявява активност с нас; духа, който се стреми, страда, радва се и чувства заедно с нас, като участва в преживяванията на своите проявления, а не стои като равнодушен свидетел. Той живее в нас, с нас и чрез нас. На всичките световни скърби и горести може да се намери в него съчувствие и състрадающа любов. Страданията в свега не са наказания или свидетелства на Божественния гнев, а случайността при изпълнението на некакъв комически план, ръководител на което се явява пак Абсолюта, посредством формата на своето проявление. Откровението на Абсолюта, чрез устата на някои просветени ни говори: „Всичко върви по възможния най-добър ред; Аз правя всичко, което е възможно най-добро и в края на краищата ще видите, че е тъй“!

Абсолюта не е лично Божество, не; Той има в себе си всичко, което съставлява всяка личност и всички човешки отношения. Баща, майка, дете, приятел, възлюбен, — всички са в Него. Всичките форми на човеческата любов, всяка жажда за съчувствие, разбиране и поддръжка могат да намерят прибежище в любовта към Абсолюта.

Присъствието на Абсолюта всекога е забележимо в нашите животи, а ний непрестанно го търсим в външния свет, то тук, то там, като искаме, да се прояви, за да ни докаже съществуването Си. Той с пълно право може да ни каже: „Ти толкова дълго време живея с Мене и не Ме позна“! Великата трагедия на живота се състои именно в това, че Духа идва при нас — неговите деца — а Гоним не познаваме. Ний не чуваме гласа Му, който ни казва: „Вий, които страдате, — Аз също страдам заедно с вас и чрез вас. Не Аз ли се скрушавам в вас? Вашата скръб е моя скръб до самата последна агония на страданието. С вас и чрез вас, Аз испытвам всевъзможни печали и все пак се

радвам, защото Аз зная, че с вас и чрез вас Аз ще победи“.

Ето туй е то слабото понятие, което можем да имаме за Абсолюта. В понататъжните си беседи, ний ще видим Неговата деятелност в всичките форми на живота и в самите нас. В тях ний ще се поприближим до дейността на Неговата могъща воля, и близко ще се допрем до Неговото любяще сърдце.

Запомнете основните мисли на тази беседа: **В света има само един единствен живот. Основата на този живот — Неговото реално Аз, Неговата същност — Негова Дух е Абсолюта**, който живее, чувства, страда, радва се, стреми се, бори се в нас и чрез нас. Само Абсолюта е, който действително съществува; Целия видим свет и всичките животни форми сж Негови изражения по силета на волята Му. Ний немаме подходящи думи, за да опишем неговата природа; но ний ще употребим две слова за да означим самата същност на природата на Абсолюта, до колкото сме в състояние да я видим. Тези две слова сж: **Живот и Любов**; първото означава **Неговата външна а втората Неговата вътрешна природа**. Нека да проявяваме и Живота и Любвта, като признак за нашето произхождение и нашата вътрешна природа.



Беседа 3-тя.

ЗА ВЕЗДЕСЖЩИЯ ЖИВОТ.

В втората си беседа ний поддържахме мисълта, че човешкия ум не може да мисли за Абсолюта иначе освен като обладающ качеството на Вездесъщност — т. е. че Той присъствува навред. Също тъй човешкия ум е принуден да мисли, че всичко, което съществува, трябва да произтича из Абсолюта. Щом като някоя вещь произтича из Абсолюта, то значи, че Той трябва да присъствува в нея тъй или иначе, т. е. Той трябва да съставлява нейната същност. Като приемем това за начало, ний сме длъжни понататък да мислим, че всичко е изпълнено с същността на живота, тъй като живота е едно от качествата на Абсолюта; или по-добре казано, това, което наричаме живот, трябва да бъде външно изражение на основното битие на Абсолюта. А, ако това е тъй, неизбежно следствие от него е, че целият свят трябва да е жив. Ума не може да се отклони от това заключение. Ако фактите не оправдават това заключение, ний ще бъдем принудени да мислим, че целата основа на теорията за Абсолюта и за еманациите му трябва да падне и да се счита за просто заблуждение. Някоя верига не бива по-здрава от най-слабото си звено и, ако някое звено от веригата е твърде слабо за да издържи тежестта на фактите, то целата верига ще се разпадне като несъвършена и ненужна и ще трябва да бъде заменена с друга. Този факт обикновено не се изтъква от тези, които пишат и практикуват за единството на всичко, което съществува или за еманациите на Единния, но за туй нещо трябва да се държи сметка и да се помислюва. Ако в света има макар само една вещь „Мъртва“, не жива, безжизнена, то целата наша

теория пада, — разрушава се. Ако една, коя да е вещь не живее, то значи, че в нея не се намира сжщността на Абсолюта, че тя е чужда на Абсолюта и не сжответствува за него; а в такжв случай Абсолюта не може да бжде Абсолют, тжй като е останало нещо извжн него. Ето защо от голема важност е да се разглежда всичко, което говори за присжтствието на живота в всичките вещи, както органически тжй не-органически. Ний имаме под ржка тези доказателства и престжпваме кжм разглеждането им. Още от най стари времена оккултистите от всичките народи всекога са учили, че в света всичко живее, че живота присжтствува навред; че в природата нема нищо мжртво и че смжртта означава просто само променение формата на материалното тело. Те са учили и учат, че живота в най-разнообразни степени и изражения се намира в всички неща и се забелязва даже и в най-твжрдите минерали и в атомите, които сжставляват тези минерали.

Сжвременната наука бжрже се приближава до потвжрдяването на горнето; всичките учени изследвания и открития само подкрепят това учение

Бурбанк, този изумителен изследвател на живота на растенията, добре изразява нашата мисжя като казва:

„Всички мои изследвания ме отдаличаваха от идеята за мжртви материали, натрупани навсекжде из света от различните сили и ме довеждаха до идеята за такжв свет, който в своята абсолютна цялост е Сила, Живот, Дух, Мисжл или както щете го наречете. Всеки атом, молекула, растение, животно или планета се явява сжчетание на органически сили, поджржани на едно место от други по-мощни сили, временно скрити, макар и препжлнени от безпорна мощ. Всеки живот на нашата планета се намира като че ли на вжншния край на този безкраен океан от сили. Света сжвсем не е наполовина мжртва,—той цел е жив!

Науката вече сжзерцава живия свет, но още не напжлно е разбрала значението на своите велики открития и поставя ржка на очите си за да

ги защити от светлината, която не е привикнала да гледа.

Като се начене с човека, който е най-вишето от известните нам проявления на живота, можем бърже да преминем цялата стълба на животното царство и на всеко стъпало ще видим живота в неговото пълно развитие. От животното царство като слезем в растителното и там виждаме живота да се проявява в поникването на семенце, развиването на стъбло, листи, цветове, плодове и т. н. Освен жизнедеятелността, проявявана от растенията при израстването и развиването им, всекиму е известно, че заболяват, умират и проявяват всички други свойства на живите организми. Против присъствието на живот в растенията няма място за никакво възражение. Но има животни форми и на много пониска степен от тези на растенията. Има цял мир бактерий, микроби и инфузории, групи клетчици с общ живот, а още и такива живи същества състоящи се само от една клетчица, до монерата, — същество, което стои по ниско от едноклеточний организъм; същество, което се състои от една слизица на дъното на океана.

Тези дребни същества — живи твари — се показват за очите ни като прости малки петънца от пихтийно вещество, лишени от всякакви органи. И при все това те проявяват всички функции на живота: движение, хранение, възпроизвеждане, усещане и разложение. Някои от тези малки организми се състоят само от едно стомахче, т. е. имат само един орган, чрез който произвеждат всичките необходими за живота на животното функции. Тези създания нямат уста и, когато поискат да погълнат нещо, те просто го обхващат с целото си телце, както капката клей обвива мушицата и поглъщат плячката си с целото си тело.

Хеккел, като говори за Монерата, казва, че тя може да се нарече организъм без органи. Учени изследватели са я обръщали гърбом, резали са я на подредни късчета и тия малки късчета съвдължавали да си живеят и функционират съвдържано спокойно, като че ли нищо не било.

Фервоен привежда интересен пример от жи-

вота и разума на корненожките. Той казва за едно от тези нисши организми Дифулия ампула, което живее в мжничка раковинка, като охлювче, която раковинка то само построява от най-дребни песчинки за потомството си; един израстък като мустаче, то събира по дъното на морето дребни песъчни частици и строи, като първо вкарва песчинките в себе си, после отделя из себе си чрез деление една капчица, обкръжава я с събраните песчинки, прилепява ги и детето е готово и заживява самостоятелен живот. Феврон вземал в чаша вода такава едно същество, турил в нея сдробени частици от обогрено стъкло и наблюдавал строежа и размножението му. Този процес доказва, че това животноче има и разум и, мислел да приготвява материал, да строи раковинки, като избира пригодните части и му предава нуждната форма. И при това събира ни по-малко, ни повече материал от колкото му е нужен. И всичко това се върши от едно същество, което не е по-голямо от една капчица клей. Монерата пък, която е още по-малка и, както се каза по-горе, е организъм без никакви органи, — която стои на границата между живите форми и тѣ наречените безжизнени и тя обладава способности за осезания: тя се отстранява от туй което може да я повреди и се направлява към туй, което желае; у нея има инстинкт за самосъхранение и самозащита; търси си храна, поглъща я без да има уста, движи се без да има крака, каквито протяга из коя да е част на телото си и пак ги скрива според нуждата и желанието си и се размножава, като се дели на части.

За присъствието на живот в бактериите и зародиците, — зачатъчните форми на живота, — всички знаем; но и от тях по-ниски организми има. Сега ний познаваме живи същества, които тѣ много приличат на безжизнените, че окончателна граница между едните и другите да се постави почти е невъзможно. Има живи същества, които може да се исушат и да се съхраняват няколко години, като прах, а после като се оставят на влага, оживяват и живеят с пълнен живот. Науката знае, че известни бацили подхвърлени на най-го-

лем жар и студ, не умират. Известни ни са сжщо едни низши организми наречени диатоми или „живи кристали“. Те са дребни геометрически фигурки и се сжстоят от мжнички прилични на клей капчици, плазма покрити с тжнки чирупки от кремнисто или песжчно вещество. Те са видими само с микроскоп и са толкова дребни, че с хиляди могат да се поместят на главичката на топлийката. Те са тжй прилични на химическите кристали, че може да ги различи само искусний наблюдател и при все това те живеят и изпжлняват всичките жизнени функции.

Сега да приминем кжм царството на сжщинските кристали. Че и кристалите проявяват живот, колкото и чудно да се вижда това твжрдение на тези, които не следят движението на науката. Кристалите са раждат, растат, живеят и могат да бждат убити по химически спосб или чрез електричество. В науката се е образувал нов отдеу наречен „Плазмология“, който има за предмет изучванието живота на кристалите. Някои изследватели даже твжрдят, че са открили в кристалите зачатжчни признаци на полови функции. В всеки случай кристалите се раждат и растат, както живите организми. Един учен недавна казваше: „Кристализацията, както сега я знаем, сжвсем не представлява проста механическа групировка на мржтвите атоми; тя е рождение“.

Кристалите се образуват отжидкостта на други кристал; телото на кристала се формирова систематически и правилно по добре определен план или образец, сжщо тжй както телото и костите на животното или джрвесината и кората на джрвото. В растежа на кристала се вижда дейноста на живота. Кристала не само расте, но и възпроизвежда себепобни, като се разделя или разпада на части сжщо тжй както става в нисшите, току що описани организми.

Главното различие в растежа и развитието на кристала от растежа и развитието на другите е в туй, че кристалите се хранят от вжн и се разрастват от кжм вжншната си повжрност, когато другите твари например монерата поглжщат хра-

ната си вътре и външното ѝ прорастване се извършва благодарение на вътрешното такова. Ако кристала имаше мек център, в който да поглъща храната си, той би бил почти тождествен с диатома; ако пък диатома се развиваше от повърхността, той би бил кристал. Разграничителната линия между едните и другите е едвам забележима.

Също както живите организми и кристалите могат да бъдат стерилизирани и направени неспособни за размножение с химическо въздействие или посредством електричеството. Те могат да бъдат убивани и по този начин да се попречва на понататъшното им развитие. Нима всичко туй не прилича на живот?

За да разберем всичката важност на идеята за съществуването на живот в кристалите, трябва да си припомним, че най-твърдите наши скали и метали се състоят от кристали и че и земята, на която ний израстваме и живеем, не е нищо друго освен здробени скали и миниатюрни кристали; затова и самия прах под краката ни живее. В природата нищо мъртво няма. Нема трансформация на мъртва материя в жива разтителна ткан и после в жива животинска ткан. Химическите тела живеят и от химическото тело до телото на човека има само една непрекъснатата смяна на видове и форми на все по жива и по жива материя. Всяко разлагаеще се човеческо тело отново се преобръща на химическо тело и веригата от промени на ново започва. Природата ни дава много примери за присъствието на живот в неорганическия свет. Металите облаждат свойството наречено притяпяване на еластичността. Браснича се уморява и иска почивка. Камертона губи до известна степен силата на трептенията си и по-трябва да се остави да си отпочине. За машините в фабриките от време на време трябва да се даде свободен ден. Металите заболяват и могат да се заразяват. Има случаи на отравяне метали и после на излекуване чрез противоядие. Хората които употребяват машини и работят с инструменти естествено привикват да говорят за тези предмети, като за живи същества. Те като че ли признават на тези инструменти или

машини способността да „чувствуват“ и различават в всекои от тех някакви си тжй да се каже „характерни черти“ или лични особености, с които потрябва да се справят, като се применяват кжм тях, за да получат по-добри резултати.

Най-ценно свидетелство по този вжпрос, което потвърждава много вековната теория на йогите за вездесжций живот ни дава професора от Калкутския университет **Чендер Боз**, индус, получил европейско образование под ржководството на най-добрите учени.

В книгата си, озаглавена **За живущето и не живущето**“ професор **Боз** даде на свята няколко ценни, научни справки по дадения вжпрос. Неговите опити за доказването, че живот има и в неорганическите форми предизвикаха цела революция в теориите на сжвременната наука и силно укрепиха мисжлта, че живота присжтствува вред и в всека вещь и нищо такова като мжртва вещь не сжществува в света.

Професор **Боз** основава своя труд на теорията, според която най-добрия и единствен но верен критерий за присжтствието на живот в материята се явява отзивчивостта на материята на вжншното раздраждане. Изхождайки из тази основна теория, той с голямо число опити доказва, че тжй наречената неорганическа материя — минералите, металите и др. т. — отговаря на раздражленията и този отговор е подобен, ако не сжвсем тождествен на отговорите на веществата, които саставляват телата на растенията, животните и човеците.

Той изнамерил един апарат много чувствителен, с който измерва отзивчивостта на телата на вжншното раздражение; на един вжртящ се цилиндър градуси и др. деления се отбелязват с чертички. Чертежите и кривите получени от изследванието на оловото и др. някои метали, сравними с кривите, получени от някои живи мускули са оказали тождественни. За опитите си **Боз** използвал галванометра, един твжрде чувствителен и точен научен прибор. Този прибор е тжй добре устроен, че и най-слабия ток предизвиква отклонение на отбелезващата игличка, която легко се мжрда, пре-

крепена на една малка пластинка. Ако сжединим галванометра с човеческия нерв и раздражим края на нерва, игличката отбелезва своите показания на цилиндра.

Професор Боз намерил, че, когато сжединявал галванометра с пластинката на един или друг метал и я чукал или прегъвал, всекога се отбелязвал отговор. Колкото по силно бивало раздражението на метала, толкова по чувствителна бивала отбележаната на прибора отзивчивост. Аналогията — приликата — на отзивчивостта на живия мускул и тази на метала била поразителна. При дълго опитване и едните и другите са уморявали и давали по слаба отзивчивост, а, като ги оставял да си починат, пак си започвали по силно да отговарят; значи и металите са уморяват. Лекарствата действували на металите също тъй както действуват и на живите тела; едни възбуждающе, други угнетяюще, а трети ги убивали. Някои ядовити химически вещества, убивали металическите пластинки и ги правили неспособни да дават бележки в апарата; но когато им се давало бързо противоядие, спасявал им се живота т. е. бивали излекувани.

По същия начин Боз правил опити и с растения и добил също такива резултати; и те отговаряли на външните раздражения и те са уморявали, възбуждали са, отравяли се и с противоядие бивали спасявани. Мисис Безант, като присъствувала в Калкута на някои от тези опити пише: „Преживяваш силно впечатление, като гледаш как малката светла точица, която отбелязва пулса на растението, описва все по слаба и по слаба крива, когато растението е подхвърлено на действието на отровата. Криволките стават все по малки и по малки. Най-после игличката пада по безнадежно права линия и спира. Чувствуващ, като че се е извършило убийство и тъй е в действителност; растението бива убито като растение.“

На един от публичните си опити Боз, ясно доказал, че железната пластинка обладава също такава чувствителност, каквато обладава и човеческото тело. При наличието на такива явления „можем ли“ — пита той — „да дръпнем разграничителна

линия и да кажем: ето тук се свършва физическото, а от тук нататък се започва физиологическото? Такива граници не съществуват. Съгласно неговата теория живот има в всеки предмет, в всяка форма в природата, защото всички форми отговарят на раздразнението от вън; а тази отзивчивост свидетелства, че формата обладава живот.

А тази теория напълно съвпада с теориите на древните оккултисти. Така опитно професор Боз доказва, че металите се уморяват, показват сънливост, леност, заспалост, усърдие, оцепенение и тжпост. Могат да се расслабят и укрепват; да се разболяват и уморяват. Те страдат от голем студ и от голема горещина. Кжсче стомана подложено на действието на химическа отрова, започва полека да потреперва, слабее и започва да умира също както отровената по такжв начин жива материя и при навреме дадено противоядие метала или мускула постепенно оздравяват. Той казва, че и самите отрови, които отравят металите са живи; защото и тях можем да отравяме и спасяваме. Разбира се, когато убиват металите, убиват ги като метали, а атомите и елементите, от които се съставят тези метали, си остават напълно живи и деятелни, също тжй, както, когато душата на човека излезе от телото му, частите съставляюща трупа не умират, а живеят, само че деятелността им се отправя към разлагане, а не към построяване.

Много пжти ми се е случвало да чувам учени хора да твърдят, че уж се намирали в надвечерието да „сжздажт живот“ от неживата материя. Това е голяма нелепост: живота може да се породи само от живот и той никога не е преставал да се поражда, а се поражда ежедневно, ежечасно и ежеминутно. Не е верно, че някога през минали епохи се бил породил и че тази стадия в еволюцията еднаж за винаги била отмината. Тази стадия на еволюцията е съществувала всякога, съществува и сега и ще съществува вовеки веков и нови живи организми постепенно се пораждат из тжй наречената „нежива материя“. Учените, които мислят, че сжздават живот в чаши вода и стжклени банки и реторти, нищо не сжздават, — а живота,

който присъствувва в всичко, сам се развива и изменява формите по силата на творческата воля, за която ще говорим в следующата беседа.

В мира на химическите тела и минерали ний знаем много примери за растеж и развитие на форми, които близко подхождат на формите на разтителния мир. Примера на „оловеното држвце“ е поразителен; в бутилка с широко гжрло налейте окислен оловен разтвор; запушете бутилката с гжба, през която прокарайте медна жица на края с цинкова пластинка, която пластинка да бжде потопена до в средата на расвора. Веднага след запушването медната жица започва да се покрива с металическите утайки на оловото подобно на мжх; после из тоя мжх произрастват клонки, клончета листи и се образува мжничак хрусталак или држвце. Сжщото се получава и с други металически разтвори.

Един немски учен подложил известни соли на действието на галваническият ток и за негово очудване солите се сгруппирали около отрицателния полюс на батареята и взели форма на гжба с малко стволче и чаджрче. Отначало металическите гжбки били прозрачни, после се зачервили, вжрховете на чаджрчетата ставали ярко-червени, а по-надолу с нежно розови оттенжци. Стволчетата станали с бледо-жжлт цвет. Това било твжрде интересно; но особенната важност на процеса се заключава в откритието, че в тези гжбички били забележани тжнки венички или каналчета разположени надлжж по стволчетата и по тех се предавала храната и добавжчните материали за разтежа на гжбичките; тжй че хранението и разтежа ставали извжтре сжщо тжй, както в сжщинските гжби. Тези неорганически, металически разраствания се оказали в всеко отношение низши форми на растителния живот.

Но тжрсението на живота не се свжршва в металите и в минералния мир, какжвто ний го знаем. Науката е разделила материалните единици на по-малки единици, а тези последните на още по-древни. И ако има живот в формите, които са сжставени от безчисленно много частици, то трябва да го има и в самите частици. Живот не може

да се получи от това, което нема живот и, ако в частиците нема живот, то теорията за Вездесщния Живот пропада. Затова ний трябва да разложим минерала и да видим дали нема живот в неговите съставни частици. Да видим.

Науката ни учи, че всички вещественни форми се състоят от дребни частици наречени молекули. Молекулите сж най-дребните частици от даденото вещество, защото разпадат ли се и те вече нема това вещество. За пример да вземем капката вода и я делим до най-дребните частици, — на каквито е възможно да се раздели капката, — те ще бждат водните молекули. Ако се помжчим да ги делим по-нататък, ще се получат 2 частици водород и една частица кислород (атомите) и тогава вече не ще имаме вода, а водород и кислород. Тжй, когато молекулите се образуват, те обладават тжй нареченото притегляние една към друга и като притеглят еднородните си молекули образуват масите вещества били те масите вода на океаните, масите газове, или масите гори съставени от яки скали. Всяка веществена маса се състои от сжединени молекули, задържани на едно место в цело от закона на притегляването. Този закон се нарича сцепление. А това Сжединяюще, Сцепляюще притегляване не е проста механическа сила, както мнозина предполагат, а проявление на жизнената дейност на молекулите, което пжк по-„азва, че в тех присътствува „влечението“ или „Любовта“ към себеподобните си молекули. И, коиато жизнената енергия начене да действа по известен план и заставлява молекулите да се складират в кристали, — а ний можем да наблюдаваме хода на този процес, — ний започваме напълно ясно да разбираме, че в това построение на кристалите „работи нещо“. Но колкото и чудно да се струва на незапознатите с нашата идея хора, проявлението на живот в самите атоми, е още по-чудно. Атома е химическата единица, която, като се сжединява с другите атоми образува молекулата. Тжй например, ако вземем два атома от газа водород и ги доближим до един атом кислород те веднага са устремяват един към други, сжединя-

ват се и образуват една молекула вода. Сжщото става с кои да е атоми, — те постоянно образуват сдружения или ги развалят.

Част от живота на атомите минава в постоянни бракове и разводи. Тези очевидни доказателства за притеглявания и отласквания на атомите твърде много заинтересоват внимателните и, наблюдателни мислителни и някои от най-напредничавите от умовете на нашето време виждат в това явление потвърждение на старата теория на Йогите, че живота и жизнената дейност е присъща и на най-дребните частици на материята. В своите притеглявания и отблъсквания атомите проявяват животни характерни черти. Те се движат в посоката на техните влечения, сключват бракове и като се сжединят, образуват известните ни вещества. Помнете, че като се сжединяват, те не губят своята индивидуалност и, макар претопени тжй да се каже в постоянната материя, те сж само сжединени и си остават пак различни. Ако по химически начин или чрез електричество се разруши комбинацията им, атомите се разхвърчават и отново си живеят своя собствен отделен живот, до като не дойдат в сжприкосновение с други тям сродни атоми, и не образуват друго ново сжединение или сдружение. При много химически изменения атомите сами се отделят, като всеки оставя прежния си другар и тжрси некое ново сродство в други подходящ за него атом. Атомите проявяват голема ветжрничавост; те всекога се стремят да оставят по-малкото увлечение заради по-големото. И това сжвсем не е фантазия или учена поезия, а научно твърдение по дейността и жизнените проявления на атомите.

Извесния Германски учен Хеккел казва: „Аз не мога да си представя най-простите химически и физически процеси без да приписвам на движението на материалните частици, способността—безсжзнателно осещание. Идеята за химическото сродство се заключава в това, че различните химически елементи испытват удозолствие или отвържение при допиранието до тсх и на тая почва те се движат към тех или се отстраняват“. После на друго

мѣсто говори: „Ний можем на всеки атом да приписваме чувство на удоволствие или страдание (на удовлетворение или неудовлетворение) а затова и приписваме способността да избират, която имат химическите тела, на чувството на взаимното влечение между любящите се един други атоми и на отблъсванието на враждебните им такива“.

А по-нататък казва: „Способността на животните и растенията да чувстват се е развила през дългия път на еволюцията от най-простите форми на усещания — та, които ний намираме в неорганическите елементи и които най-после се крият в химическото сродство“. Не-ли, казва той по-нататък: „Ако молекулите обладават нещо което макар малко от малко да напомня чувството осещание, ще им бжде приятно да следват своите влечения или антипатии и ще им е неприятно, ако ги заставят да постъпват иначе“.

Ний можем да напжлним много страници с цитати из видните съвременни мислители, които потвърждават правилността на древните учения на Йогите, че живота е вездесщ. Съвременната наука с бързи крачки се приближава към същия възглед, като изоставя предишната си мисъл за „Мъртвата материя“. Даже новата теория за електроните, — малките частици от електрическа енергия, която считат за основа на атомите, — не изменя тази мисъл, тжй като и електроните проявяват способността да се притеглят и отблъскват и се съединяват в групи, които съставляват атома. И даже, ако оставим материята и преминем към таинствения ефир, когото наука смята за материалната основа на вещите, пак ще бждем принудени да вярваме, че и в него има живот и че, както казва професор Долбер: „Ефиря осъен функциите на енергията и движението обладава и други присжщи нему свойства, от които при благоприятни условия би могли да изникнат такива явления, като живот и разум, или вжобще всичко каквото може да съдържжа субстанцията. Професор Коп пжк казва: „Основата на живота лежи по далеч от атомите и може да бжде намерена в мировия ефир“.

Някои учени пжк отиват даже по-далеч и

твърдят, че живота не само се намира на всекъде, но и че там, гдето има живот, има и разум. Наистина сбждват се мечтите на ревните Йоги, тжй като и из лагерите на самите материялисти излизат материални потвърждения на духовните учения. Ето какво казва доктор Салиби в своя недавно излезал ценен труд озаглавен: „Еволюсион ше Мастер Кеу“. „Живота е присжщ на материята; жизнената енергия не се явява вещь изключителна и сжздадена в някои определен период в миналото. Ако действително еволюция сжществува, то живата материя по пжтя на естествените процеси се е развила из тази форма на материята, която наглед е безжизненна.

И, ако живота е присжщ на материята, то още хиляди пжти по-очевидно е, че разума е присжщ на живота. Партизанина на еволюцията непременно трябва да мисли, че разума е присжщ на материята. Микроскопическата клетчица, малката капчица материя, която ще стане человек, заключаваш в себе си обещанието и зародиша на разума. Нима от това не следва, че елемента разум се намира и в химическите елементи — въглерод, кислород, водород, азот, сяра, фосфор, сода, калий, хлор, и пр. които влизат в сжстава на клетката. Ний не само сме принудени да си направим това заключение, но даже и да отидем още подалеч: еднаж знаем, че всеки от тези елементи, че и всеки друг, — неизбежно се сжстоят от едни и сжщи единици—електроните, — то трябва да признаем, че разума е присжщ и на единицата материя т. е, и на самия електрон“.

Дохожда да се признае великата истина, която още Спиноза отгатнал, че разума и материята се явяват основа и вътжк на това, което Гиоте нарекал: „Живата одежда на Божеството“.

И разума и материята се явяват допълнителни изражения на лежащата в основата им Непознаваема Реалност.

Нещо като безжизнено притегляние и отласкване нема. Всяка склонност или отвращение кжм какжв да е друг предмет или вещь се явява доказателство, че там има живот. Всяка вещь обладава до-

статжно жизнена енергия, за да може да изпълни своята работа. А тъй като всяка форма по пътя на еволюцията преминава в по висша форма, то вложената в нея енергия трябва да бъде даже по-голема. Когато материалния механизъм е доправен, тя получава възможност да проявява по висшата степен на живота. Това не значи че една вещь съдържа в себе си един живот, а друга друг по-висш живот, — такова нещо няма, защото съществува само Един Единен Живот. Живота прилича на електрическият ток, който може да прониква в най-тънките механизми или да се проявява, като светлина в лампичките. Дайте му орган или механизъм за проявяване и той се проявява; дайте му низша форма и той ще се прояви в низша степен; дайте му по-висша форма и ще се прояви в по-висша степен. Силата на една и съща пара привежда в движение и грубата машина и съвършения апарат с най-тънкия механизъм. Също тъй е с Единния Живот: неговите проявления, ни се струват ниски, груби, високи и съвършени в зависимост от материята или от умствения механизъм, в които той действа. Има само Един Единен Живот, който се проявява в безчислено число форми, видове и степени. От висшите форми на живота до царствата на животните, растенията и минералите ни навсякъде виждаме присъствието на живота, — смъртта е само илюзия. На долния край на видимите форми на вещественния живот чувстват се още и заченките на проявяващ се живот, който си пробива път, търси да се изрази и да се прояви. Зад всичко това пък се крие Духа на Живота, който желае, стреми се, чувствава и действа. Земната маса и океана, — цветчето и дървото, залезването и изгрева на слънцето, на звездите, всичко това е Живот, е проявление на Единния Живот, а всичко, цялото, което е от него, е път с живот. В света няма жертва материя; такава не може да има, защото Живота не може да умира. Всичко живее и живот има в всичко. Запомнете основните мисли на тази беседа: Има само Един Единствен Живот и неговите проявления обхващат всичките форми и видове на вселенната. Само от

Живота може да произлезе Живот и Живота действително произлиза само от Живот; затова ний сме в правото си да очакваме, че всичките проявления на Единния Живот сж живи. И нашата вяра в това не ни лжже,—защото не само висшите окултни учения ни казват, че всичко живее, но и сжвремената наука доказва, че живота присжтствува навсякаде и даже в това, което преди се е считало за мжртва материя. Сега науката вижда, че даже атома и то, което се крие в атома, е наситено с жизнена енергия и с жизнена дейност. Формите и видовете могат да са изменяват и променяват, но Живота си остава вечен и безконечен. Той не може да умре, защото е Живот!



Беседа 4-та.

ТВОРЧЕСКАТА ВОЛЯ.

В втората си беседа видехме, че по законите на нашия разум, трябваше да признаем на Абсолюта и атрибута всемогъщество или всесилност т. е. принудени бяхме да мислим, че Единосъщния се явява источник и начало на всяка сила; друга сила редом с нея не може да има, а затова всяко друго проявление на могъщество, сили или енергии са само част от великата, Единна Енергия, изходяща от Единния. Ако има някаква сила, да не изхожда от Единния, от къде тя може да се яви, щом като вжн от Единния нищо не съществува? Всяка сила трябва да произлиза от Абсолюта и по природата си трябва да бжде само единна.

Съвременната наука признава тази истина и един от основните ѝ принципи е единството на енергиите,—теория по която всички видове енергии в края на краищата се свеждат в една основна форма. Науката счита всички видове енергии превращаеми една в друга и из тази идея произлиза теорията за съхранението на енергията или за съотношението на силите.

Науката учи, че всяко проявление на енергия, мощност или сила, като се започне от закона за притегляването включително до висшата психическа сила, не са друго освен действие на единната мирова енергия. Но какво е тази енергия по своята вътрешна природа, науката не може да каже. Обаче някои от най-новите учени вече сж се повърнали към учението на окултистите и почват да са досещат, че тази енергия е нещо по вече от проста механическа сила. Немския учен Вунд счита двигателната сила на енергията като нещо такова, което може да се назове воля. Крузиус още в 1774 г. казал: „Волята се явява господствую-

щата сила“. А Шопенхауер в основата на увлекателната си но мрачна философия и в метафизиката си поставил принципа на активната форма на енергията, която той нарекал воля към живот и която той считал за вещь сама по себе си или—нещо Абсолютно.

Тази идея за активната творческа воля, която действува в света, — воля създаваща, заменяюща, възстановляваща, изменяюща, — всякога действаща, всякога активна се е поддържала под разни названия и форми от много философи и мислители.

Едни като Шопенхауера казвали за тази воля, че е първична вещь, че е първопричина на всичко, заменяюща Бога. Други виждали в нея жив, деятелен принцип, исходящ из Абсолюта или Бога, който принцип действува съгласно с установените от Него закони. В разни форми последната тази идея може да се проследи през всичката история на философската мисъл. Кеодсфор (английски философ) развил идеята за тжй наречената „Пластическа Природа“. Тази идея до толкова се приближава до идеята на Йогите за Творческата Воля, че ще приведем тук няколко реда из книгата му за сравнение; той казва:

„Ако, от една страна, всички неща не се явяват случайно и не са създадени от самодействащия механизъм на материята, а от друга страна, ако не е възможно да са мисли, че сам Бог непосредствено и чудесно е сътворил всичко, то лесно е да са заключи, че освен Бога съществува още и Пластическа Природа, която, като низше и подчинено орждие, с тежък труд изпълнява тази част от предназначението си, което е, да кара правилно и в порядък да се движи материята.

А тжй като освен Пластическата Природа трябва да признаем още и Висше Съзнание, което, като направлява природата, често поправя грешките ѝ, а по някога и я управлява, то Пластическата Природа не може да действува по свой избор и както си ще“. Философията на Йогите казва за съществуването на Мираза творческа Воля, исходяща от Абсолюта и действаща по уста-

новените естествени закони, като изпълнява в света активна, творческа работа, подобно работата на токо шо поменатата „Пластическа Природа“ на Кеодсфорта. Тази Творческа Воля не е Волята за живот на Шопенхауера, тя не е „вещ в себе си“, а проводник или орждие на Абсолюта. Тя е еманация из разума на Абсолюта, — действующе проявление на Неговата Воля, — по скоро продукт психически, от колкото физически и, разбира се, наситен с жизнената енергия на своя Источник. Тази Творческа Воля не е просто сляпа механическа енергия или сила, но нещо много по големо. Ний мислим, че Единосжщний привел в действие Волята, като цяло, като установил законите и ограниченията на нейното действие и Волята постоянно действа, като се подчинява на тази мисл, а резултатите от нейните действия се виждат в това, което ний наричаме естествени закони, естествени сили и други такива.

Тази воля не се проявява само в форма на механически сили сцепление, химическо притегляване, електричество и др. т. Нейните проявления сж много по големи, те ярко действуват в всичките живи организми и сжщества. Зад всичките форми на движението и деятелноста ний намираме двигателната причина — натиска, който се упражнява не само по отношение на тжй наречените Механически сили, но и относително формите му, които наричаме жизнена енергия. На които живи форми и да погледнем, вред ще намерим действието на творческата енергия, — сжзидающа, формирующа, направляюща, разрушающа, възстановляюща и т. н.. която всякога се стреми да сжздава, защитава и запазва живота. Тази видима творческа енергия е именно това, което философията на Йогите нарича „Ттворческа Воля“ и за която ний говорим. „Творческа Воля“ е това боряще се, прогресируеще еволюционно усилие, работата на което всички замислящи се хора виждат в всичките форми на живота, в цялата Природа. От най-ниското, до най-високото стжпало на живота може да се види как това усилие работи да сжздава, да храни, да запазва, да сжваршенствува природните форми.

Творческата Воля е това, което вий наричате „Работа на Природата“, която работа се проявява в поникването на семето, израстването на растението, в оплодотворението на цветчето и т. н. Вий сте забелязвали тази работа на Волята, ако сте наблюдавали растежа на разните същества. Ний наричаме тази енергия „Творческа Воля“, — защото тя е проявлението творческата енергия на Абсолюта — Неговата видима Воля, която ръководи принципа на физическия живот. Това е такава действаща Воля, каквато е вашата воля, която заставя вашата ръка да се движи, в отговор на нейната заповед. Това не е случайно проявление или механически закон, а изпълнение процеса на живота. Към тази воля се причисляват и всичките тъй наречени безсъзнателни явления в живота. Тя кара телото да расте; наблюдава за процесите на храненето, усвояването, пицеваренето, освобождението на организма от излишните вещества и т. н. Тя формира телото, органите и частите и поддържа функциите и дейността им. Творческата Воля е отправена към външно изразяване на живота, — към възплещението на живота. Нейната енергия можете да назовете, ако обичате „Мирова енергия на живота“, но на тех, които я знаят, тя се явява воля, активна, жива Воля в пълна дейност, и в пълна сила, стремяща се напред към проявяването на конкретния живот. Творческата воля, както се вижда е преиспълнена с желание да се проявява. Тя жадува да се изразява и се стреми да даде живот на различните видове дейности. В всички форми и зад всичките форми се крие това ѝ желание — вечносъществуващо желание на „Творческа Воля“, което заставя нисшите форми да се превръщат в висши и се явява двигателна причина на еволюцията, — то (желанието) само е еволюционно подбуждение, постоянно крещящо на своите проявления: Движете се напред и напред! „Творческата Воля“ сама в себе си намира желание да създава слънца и те се образуват. Тя пожелала да се въртят около слънцата планети и, в подчинение на закона, планети тръгнали по пътя. Тя пожелала да създаде живота на растенията и растителното царство се поя-

вило и живота тръгнал из растенията от висшите до нисшите им форми. После се появил живота на животното царство от монерата до човека. Некои от животните видове исказали желание да хвръчат и постепенно у тях се образували крила. Некои видове почувствували желание да се заравят в земята и ето че се появили кжртици. Творческата Воля пожелала да сжздаде мисляще сжщество и се появил човека, с негова чуден мозжк. Еволюцията е нещо по голямо отколкото простото преживяване на по приспособимото, на естествения подбор и др. такива. Макар и еволюцията да използва законите на естествения подбор, като средства и орждия, но зад тях стои това настоятелно подбуждение, това вечно подканящо желание — тази вечна деятелна Творческа Воля. Ламарк бил по близо до истината от Дарвина, като казал, че желанието е сжществувало по рано и е предшествовало развитието на функциите и формите. Желанието поисквало известни форми и функции и ги пораждало чрез дейноста на Творческата Воля. Творческата Воля е жива сила и действува като такава, само че Тя не действува като разсждително, интелектуално начало, а по-скоро проявява „осещание“, желание, стремление, инстинктивната фааза на разума прилична на „чувстванията“ и следващите ги дейности, който и ний имаме в нашата природа. Тук Волята действува на равнището на инстинкта. Еволюцията ни показва, че живота постоянно се стреми да се изрази в все по висши и по висши форми, Подбудата постоянно кара на горе и напред. Наистина някои видове изчезват — тяхната работа в света е свжршена, — но на местото им се появяват други видове, които по хармонират с окржжающата ги обстановка и с нуждите на времето; някои човешки раси дохождат в упаджк, но на тяхно място възникват други и достигат още по-голяма висота.

Творческата воля се отличава от разума и ли от интелекта. Тя лежи в основата на ниските степени на живота; гдето разума се вижда твжрде малко, волевата дейност се намира в целия си разгар, който са появява в инстинкта или в тжй на-

речените автоматически действия. Проявлението на волята не е в зависимост от мозжк; — в нисшите живи организми мозжк нема, на волята действува вжв всека част от телото на живото сжщество.

Доказателства има много, стига само да се поогледаме в жизнената дейност на нисшите сжщества.

Хекел казва, че в продължение на повечето от половината период от време, който се е изминал от пжрвото появяване органич. живот на земята не е имало ни едно животно до толкова развито, че да има мозжк; значи мозжка не е требвал за изпжлнението на толкова чудната работа на сжздаването и сжхранението на живите организми. Той и сега не е нужен за това. Малкото дете или и iota са неспособни да мислят разумно, но всичките им жизнени отправления пак се изжвршват сжжвршено правилно и сжгласно закона. — Жизненната работа на растенията и нисшите животни организми сжщо стават без участието на мозжк, какжвто те и немат. Това чудно нещо, което наричаме инстинкт, се явява, само че под друго название, пак проявление на творческата Воля, произтичаща от Единосжщния живот или от Абсолюта.

Действието на Творческата Воля можем да видим на най-ниското стжпало на живота. Припомнете си за монерата, просто петжнце от клей, лишено от всякакви органи и пак испжлнява всички животни функции. Учените естествоиспитатели различават некаква определена и отделно сжществующа „Инстинктивна“ тенденция на живите организми да испжляват известни действия и някаква тенденция на неорганическите тела да тжрсят туй, което удовлетворява изискванията на техните организми“. Но какво е това, каква е тази тенденция? Тя не може да бжде усилие на разума, защото в низшите организми нема органи, с които да могат да мислят. То не е нищо друго освен великия принцип на Живота, — Проявлението на самата Творческа Воля.

Нека понадникнем малко зад завесата, която скрива от нас движението на Волята, като наченем от случаите на образуването кристалите. В един нов труд на един учен, който посветил много вни-

мание на въпроса за образуването на кристалите, се казва, че известни кристали от органически съединения се формирали не симетрически, както обикновено става с кристалите; те били „несиметрически подобни“ т. е. разполагали се противоположно един на други, на десно и на лево, както ржката и ржковицата, крака и обувката и др. такива. Тези кристали не бивали никога единични, а все чифт по чифт; нима тук не прозирате скритата зад завесата Воля?

Да потърсим сега волята в живота на растенията. За оплодяване цветовия плодник, цветовете съж тжй направени, че да могат особенни някои насекоми, преносачи на плодотворния прашец, да влизат вътре. А колко много природата се грижи за раз-асяне семената! Едни от плодовете са обвити в сладка обвивка, която като се изяде от насекомите и животните, семената им се разнасят. Други плодове са обвити в кора, която, като ги запазва от зимните студове, на пролет загива и дава на зародиша възможност да проникне. Едни окръжават семената си в пушести вещества, за да ги разнася ветара; други ги покриват с бодли, за да се закачат по вълната на животните и да ги разнасят; трети ги снабдяват с някакви винто-образни крила за да подхвърчат далеч, щом като се отделят от клончето, — други пък им създават нещо като ладийки от листица за да се разнасят от текущите води и пр. пр.

Листата на Венерината мухоловка се прилепват един към друг, за да покриват насекомото, което, привлечено от сладкия сок на листата, е кацнало на тях; три извънредно чувствителни косачета известяват на растението, че е кацнало насекомото.

Има цветя, които затварят чашките си, когато се допрем до тях; други ги затварят при залязването на слънцето и ги отварят при изгревването му. Има едно растение разновидност на орхидеята, което обикновено расте по стъблата на други и по мочурливите места. То има тръбчат ствол и цела серия тжнки тръбички съединени с растението; обикновено тръбчатия му ствол бива навит спи-

рално, но когато на растението потрябва вода, то полегка го развива, навежда тръбичките си към водата, потопява ги в нея, насмуква се с вода, докато напълни целото стебло, после се прибира и излива водата върху растението или на корените му; и този процес се повтаря толкова пъти, докато жаждата на растението не бъде удовлетворена. Ако под растението няма вода, то тръбката се движи на една и друга страна, до като намери водата. Ако някой са допре до тръбката или ствола на растението в времето, когато се е протегнало за вода, то проявява голяма чувствителност и бърже се прибира. Кое предизвиква такава жизнена дейност в това растение? То няма мозък, не може да мисли и разсъждава и в такава висока мерка. Отговор друг няма: кара го скритата зад завесата Воля; тя го отправя то тук, то там за вода; тя изпълнява зад него всички негови действия.

Картофите, като израстнат в тъмните изби, протягат корените или стъблата си на 4—5 метра, за да се доберат до светлина. Растенията протягат корените си на много метри за да търсят вода. Те знаят где има вода и светлина и как да стигнат до тях. Преждиците на виоците се растения знаят где се намира гредата или връвчицата, протягат се към тях и се увиват. Преместете гредата или връвчицата на друго място, те пак ще ги намерят и там. Растенията, които се хранят с насекоми, умеят да отличават азотистата храна от лишената от азот: те приемат едната и отхвърлят другата. Те разбират, че сиренето има същите питателни качества, както и насекомите и го приемат, макар то съвършено да не прилича и по вкус и по вид и по всички други свойства на тази храна, на която те са привикнали. Има твърде много случаи, които потвърждават дейността на Волята в живота, но колкото и чудни да са те, не малко удивление предизвиква дейността на Волята, която се проявява в растежа на растението. Представете си едно малко зрънце и погледайте как то пониква, извлича си храна из водата, из въздуха, из светлината, из почвата и тъй дълго време постоянствува, до като се превърне в големо дърво с кора, с клоче, с клон-

чета, листи, цветове и т. н. Помислете какво чудо е това и каква трябва да бжде силата и природата на тази Воля, която прави такива чудеса!

При растежа си растенията проявяват голема якост за да разбиват камани и да ги повдигат даже. Еднаж в един английски вестник пишаше, че четири големи гъби за една нощ повдигнали една камена плоча в една от най-многолюдните улици. От где се е взела тази сила, енергия, мощ и движение?— От Волята!

На всякъде около нас зад живите сили, а сжщо и зад неорганическите форми ний можем да видим това постоянно и неизмено принуждение и натиск, —вечното проявление на енергия и сила. И цялата тази сила се заключава във Волята, —а Волята е само проявление на Всемогществото на — Абсолюта. Помнете го!

А как да се обясни движението на микроскопическите същества, които немаат органи за движение? Натуралиста Бенет твърди, че „Полицистините“ се движат по чуден начин, — те като че ли някак се хлзгат напред, назад, в страни, като то се спират, то наново тржгват; бжрзо или полегка, според желанието си. Те немаат органи за движение и ни вътре ни извън телото им се забелязват някакви двигателни усилия. Те просто се хлзгат; но как?

Да преминем към по-висшите форми на животния мир; как яйцата се превржщат в пиленца? Каква сила се крие в зародиша на яйцето? Зародиша може ли да мисли, да съобразява дейността си, да се движи, за да се превржща в пиленца? Или и тук пак работи Волята? А това, което е верно за този случай, ще бжде верно и за случаите за ражданието и израстванието на всеки организм; живота на всяко животно се развива от една зародишна клетка. Как и Защо?

В зародишната клетчица е вложена мислящата енергия—в това сжмнение неможе да има. Тази мисляща енергия е вечно проявялющата се Творческа воля. Ето какво говори знаменития учен Хексли: Човек, който изучава природата, който от по-близо се запознава с нейната деятелност, толкова по-

вече се възхищава и толкова по-малко се чуди, — но от всичките непрекъснати чудеса на природата, най-достойно за възхищението му се явява развитието на растението или на животното из семката или из зародиша. Вземете току що снесено яйце на каквото и да е животно например на саламандра или на водния гущер. То представлява мъничък сфероид, в който най-силния микроскоп не открива нищо друго освен едно незструктурно мехче, съдържашо в себе си малко слизеста течност с няколко плаващи в нея зрънца. Но чудни възможности дремят в това полутечно кълбенце. Трябва само едно умерено количество топлинка да се допре до влажната му люлчица и това пластично вещество почва да претърпява промени, тъй бързи и целесъобразни в своята последователност, че могат да се сравнят само с измененията, произвеждани от изкусний ваятел над безсформения камък или глина. Като че ли с невидима лопатка масата се дели и се подразделя на все повече и повече дребни частички докато най-после не се преобърне на дребни съединени зрънца, които образуват най-дребните части на раждающия се организъм. После, като че ли една ловка ръка прекарва линията на бъдещия грабначен стълб и отбелязва контурата на телото; на едина край се нарисова главата, на другия край — опашката, — формирант се страните и краишниците в нужните за саламандра пропорции и тъй артистически изкусно, че като наблюдаваш този процес от час на час, неволно дохождаш до мисълта, че, ако имаш някакъв по-тънък зрителен прибор отколкото увеличащото стъкло, би могъл да видиш скрития художник, с нарисования пред него план, който с изкусни манипулации се старае да усъвършенства своята работа.

Живота постепенно се развива и скоро ясно, ясно се провижда младата амфибия, която може безпогрешно да се отнесе към класа на водните гущери, които всяват ужас на насекомите. Вече се появяват питателните органи и през тях преминава храната, която го прави да порасва. Органите на храненето възникват на определените си места и

в сжщата пропорция към телото, каквато се иска за да бжде възпроизведена формата, цвета и величината, характерни за дадения вид или порода: и даже силата на възпроизвеждането на отпадналите вече органи, които са имали тези животни се подчинява на сжщата господстваща тенденция. Отрежете лапата на саламандрата, опашката му, поотделно или изведнаж и тези части не само изново ще му израснат, но ще се формират по сжщия тип, какъвто са имали загубените. Новата челюст или крак ще бждат челюст или крак на гущер и никога, макар и случайно, нема да са жабешки.

По този откъслек от книгата на Хексли може да се сжди за действителната работа на Мирвата Творческа Воля: Еолята, която действува зад завеса и даже зад твърде тжнка завеса. И тази изумителна работа се работи на всякъде около нас, и в всяко време. Всяка секунда се правят чудеса около нас, но те са ни станали тжй обикновени, че даже не ги забелезваме.

А нима Волята не работи и в нашето тело? Безусловно работи. Та кое ви е сжздало от една клетчица и ви е привърнало в зрел човек? Нима и най-малкия процес от вашия живот не се е извършвал без да участвува сжзнанието ви? Вий започвате да осещате вътрешните си органи, само когато заработят неправилно, вследствие от нарушаването от ваша страна някои от законите и те заболелат. А вътрешните ви органи, стомаха, дрбовеите, сжрдцето, бжбреците и пр. постоянно изпжнляват работата си, като дене и ноше се трудят да формират, да поправят, да хранят за да ви превърнат в човек и да ви поддржат здравието и силата. Това с участието на вашия разум и воля ли става? — Не! Великата мирова Творческа Воля действува в вас и чрез вас, за да изрази целите и силата на Единия. Това е Единия живот, който се проявява в вас посредством Творческата Воля.

И това още не е всичкото. Творческата Воля витае около нас в всяка сила, енергия, или принцип. Силата, която ние наричаме психическа, е принципа на волята, направляван от нашите индивидуални умове. Тази волева сила в света в всич-

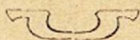
ките нейни форми и стадии, от електричеството до силата на мисълта, всякога са намира в разпореждането на човека—но всякога подчинена на закона на Мировата Творческа Воля. Който се научи да разбира Мировите закони на някоя сила, може да се ползува от нея. А всяка сила може да се използва в добрата и или лошата страна т. е. за добро и зло. И колкото по отблизо разберем и сжзнаем Единния Живот и Сила, толкова по-голяма може да стане и собствената наша сила, тжй като ний все по-вече и по-вече ще се приближаваме до Источника на всяка Сила. В тези беседи надяваме се да ви научим как да влезете в сжприкосновение с този Единния Живот, на който всички вий, както и всички живи сжщества, се явяват само форми, образци и способности на изражение под дейността на Творческата Воля. Надеем се, че тази беседа е внесла в вашия ум сжзнанието за Единството на всичко сжществующе, — сжзнанието на този факт, че всички ний сме част от едно единство, което завжрзва кржга,—биенето на сжрдцето и на пулса на което единство ясно се чувствува даже на външния край на кржга на живота—в човека, в монерата, в кристала и в атома. Постарайте се да почувствувате вътрешната сжщност на Творческата Воля, която е затворена в вас и да разберете вашето пжлно вътрешно единство с нея и с всички други форми на живота. Постарайте се да разберете, както не давна един писател е казал“, че целия свят е само челоличество, което се заражда и, че ний сме само част от цялото“. Пипомнете си, че пред погледа на пробуждащата се душа са рисуват великолепните переспективи на бъдаще развитие; още преди ума да може да види чудното зрелище.

Ний свжршваме тази беседа, като още веднаж ви обржщаме вниманието на осюзните й мисли.

В света има само едно можше тво, една енергия, една сила. Това можщество, енергия и сила е проявлението на Единосжщния Живот. Друга сила не може да има, защото нема нищо друго освен Единния, от което да излиза тази сила. Не може да се прояви друга сила, която да не е сила

на Единния, тжй като друга сила не съществува. Силатата на Единния ний виждаме в нейните проявления, под вид на закони и природни сили, които ний наричаме Творческа Воля.

Тази Творческа Воля се явява като вътрешен двигател, подбуждение и натиск, който се крие под всичките форми и видове живот. В атома и молекулата, в монадата, в клетката, в растението, в рибата, в животното и в човека жизнения принцип на Творческата Воля постоянно действа, Твори, Съзранява и продължава живота и функциите му. Ний можем да го наречем инстинкт или природа, но то е дейността на Творческата Воля. Тази Воля се крие зад всяко могъщество, енергия или сила—физическа, механическа или психическа. И всяка сила, от която ний съзнателно се ползуваме, изхожда из Единния Велик Источник на Силата. Ако ний можахме по-ясно да виждаме, ний щехме да знаем, че зад нас стои мировата сила, очакваща да я използваме разумно под контрола на Волята на Целия. Ний нема защо да се боим от Нея, защото ний сме проявления на Единния Живот, из който излиза всяка сила; а на същинското наше „Аз“ тя нищо зло не може да стори, тжй като То е част от Причината. Но под и над всичките форми на битието, на материята, на енергията, на силата и могъществото се намира Абсолюта—вечно спокоен, вечно мирен и вечно доволен. Като знаем това, нам не остава нищо друго, освен да проявим дух на абсолютно доверие, вяра и надежда в благостта и висшата справедливост на Тоя, който се явява единствената Реалност на всичко съществуещо.



Беседа 5-та.

ЕДИНСТВОТО НА ЖИВОТА.

В втората беседа говорихме за Единната реалност, която лежи в основата на всеки живот и утвърждавахме, че тази единна реалност стои по-горе от разума, силата и материята и, че най-близкият и подходящ термин, с който можем да я назовем, е **Дух**. В 3-та беседа ний утвърждавахме и утвърдихме, че този дух, когато ний зовем **Абсолют**, се изразява в мировия живот; а този последния се проявява в безчислените **форми на живота** и **форми на дейност**; че целия свят живее, че в него няма ни един мъртав предмет, че нещо като мъртав предмет в света не е възможно да съществува. Че живота всякъде и всякога присъства, даже и в света на тжй наречената неорганическа материя; че в всеки атом и в всека частица на неорганическата материя има мирова жизнена енергия, която се намира в постоянна деятелност и пр. и пр.

В четвърта беседа ний още по-надълго и широко развихме тази страна на нашата тема и показахме, че **Творческата Воля**, този активен принцип на мировия живот, всякога и постоянно действа, като образува форми, видове и комбинации, а после ги унищожава за да преправи на нови форми, видове и комбинации същата материя. Творческата воля се намира в постоянна деятелност, като изпълнява тройната функция: да създава, да поддържа и да разрушава живите форми, в които се променят гледките, формите и комбинациите, а реалната им същност си остава неизменна.

В следующата шеста беседа ний ще се постараем да ви разясним висшите положения на философията на Йогите за Единната Реалност и мно-

жественността на проявленията ѝ (единния в многото) и как единния става много на глед; да ви разясним великия въпрос и проблемата на туй, което се таи на самото дъно на извора на истината. В тази беседа ний ще поставим на вашето разлеждане и размишление няколко основни истини; но преди да достигнем до този пункт на учението на Йогите, ний ще се постараем да закрепим в ума ви тази начална истина че: всички различни проявления на живота, които виждаме навсякаде из света, сж само форми на единий мировий живот, който пжк, за свой ред, изцело се явява еманация на абсолюта.

На едро ний можем да кажем, че еманацията на Абсолюта се проявява в формата на великия **Единен миров живот**, в който пжк различните на глед отделни една от друга форми на живота служат само за центрове на енергията или сжзнанието. До като ученика твърдо не закрепил тази идея в ума и сжзнанието си, мъчно може да владее висшите истини на философията на Йогите. Достигането на тази истина е нещо по-високо от разбирането ѝ чрез ума; интелекта казва, че всички форми на живота сж отделни и различни една от друга, и че при таковото разнообразие в тех не може да има никакво единство. Но из висшите полета на ума пристига вестта за единството, което лежи в основата на всичко, без да се гледа на видимото различие; ако човек пожелае да сжсредоточи мисълта си на тая идея, скоро може да захване да разбира истината; той почва да чувствува, че сам той се явява само център на сжзнание в великия океан на живота, че е свързан с другите центрове с безчисленни духовни и умственни нишки—и че всички центрове изникват или произлизат из единния миров живот. На някои от учениците ни ще се стори, че варвим с големи забикалки кжм основните истини на нашата философия; но ний, които вече сме преминали целия път, знаем всички трудни места и крупни извивки и чувствуваме, че сме в правото си, да настояваме, да водим учениците си постепенно и бавно, но верно кжм истината, а не да удряме направо през буренака, трапища и долища.

Всички школи на висшата источна мисъл, а също и много философски направления на запада съвпадат по мисълта си за единството на живота, за единството на всички животи. Западните мислители и философи на Истока са дошли до това заключение по пътя на интелектуалната работа, силно увеличена и укрепена с медитацията и концентрацията; този процес освобождава способността на духовния ум да предава знание на интелекта. Интелекта, като получава това знание, като че ли из самия себе си, развива го и строи по него теориите си. Но на источните учители сж открити и други източници на знанието и из тези източници им иде сжщия глас за **Единството и тождествеността на целия миров живот**. Тези всички източници на знанието идат до нас от сжществата, които сж преминали в по-високите полета на живота; техните пробудени духовни способности и чувства им дават възможност сжвършено ясно да виждат туй, което е скрито за нас. Колкото и висок да е източника на уведомлението ни, отговора е всякога един: „Живота е Единен“. Този Единен Живот обхваща и сжществата, които сж толкова по-високо над нас, колкото самите ний сме по-високо от сжществата, които се ровят из тинята на джното на океана. Единния Живот включва в себе си сжществата, които би се показали на нас архангели или божества; а те ни казват пжк, че от тях има още по-високи и по-лъчезарни сжщества и т. н. и т. н. до безкрайност. И все пак всичките те, ниски и високи сжщества, сж само центрове в битието на Единния Живот,—всичките сж само част от великия живот на света, който сам пжк не е нищо друго освен еманация на Абсолюта. Человешкия ум отстъпва потресен от сжзерцанието на такивато чудеса. Тези, които прочетат следующата наша беседа и разберат идеята за висшето Поклонение на Абсолюта, проповедвана от учителите на Йога, ще се ужасят от джръзостта на смъртните, да се осмеляват да мислят за Абсолюта, като за обладающ „Атрибути“ и „качества“ прилични на свойствата на еманирания от него свет. Но тези духовни деца добре постъпват; те с това доказват, че започват да мис-

лят; а когато човек започне да мисли и пита, той започва да отива по-напред,—да прогресира.

Всякога помнете, че вий сте само центрове на съзнание в океана на живота и, че всички други също са такива центрове в същия тоя океан; а за основа на всички ви се явява същото спокойно лоно на живота и знанието, които съж ваша обща собственост. И висшия и нисшия принадлежат на един и същ Единен Живот, и в вените на всекиго от вас тече една и съща кръж; всички вий сте свързани с невидими връзки и ни една форма не стои отделена от другите. С тези думи, разбира се, ний се обръщаме към личностите на рязличните наши ученици; истинското Аз на всякого от тех стои по-високо от нуждата да му се дават подобни наставления и съвети. А този, който може да достигне в своето съзнание до истинското „себе“, не се нуждае от тези наставления, тжй като той се е вече качил по-горе от стадията на такова заблуждение. Този, който е дошел до това съзнание по една или другия път, или път по някой съжсем друг, не чувствава загубване на своята индивидуалност, мощ и сила, а напротив появява му се ново чувство на пораснало могжщество, сила и знание. Вместо загубване на индивидуалността, изниква чувството, като че ли именно сега я е намерил. Човек по-скоро почувствува, че има зад себе си или носи в себе си целия свет, а не е изгубил своята самоличност в големия океан на живота.

И като дохождаме до това место на нашата тема, ний пожелаваме, да ви запитаме замисляли ли сте се, задълбочавали ли сте се вий някога, какво значи тази толкова често употребявана дума „Индивидуалност“? Разглаждали ли сте някога происхождения й, действителното значение на тая дума, приписвано му от видни авторитети? Колкото и чудно да се види на пржв поглед, ний сме уверени, че мнозина от вас немаат ясно понятие за същинското значение на тоя термин и ще кажат, че тя означава нещо като „Силна Личност“. А истина ли е това? Вебстер ето как определя думата „Индивидуален“—„Не делим или неподлежащ на деление; Съще-

ствующият, като едно отделно същество или предмет; Един, Единствен“.

Думата индивидуален произлиза от латинската дума *individuus*, което значи „Неделим; Неразделяем“. Нима на вас не помага това обяснение, за да получите по ясно представление за индивидуалността, която съзнава себе си, като център на съзнание в Единния живот, а не се счита за някакво отделно, слабо, незначително същество, отделно от всички други центрове и форми на живота или от самия източник на живота? Ний мислим, че таковото обяснение ще ви помогне да освободите ума си от мъглата, която още свръшено не се е разсеяла. А еднаж почнахме да определяме, нека да погледнем малко и на думата „Личност“, която обикновено считат като синоним на думата индивидуалност и да видим какво значи и тя? Вестбер ни казва, че тя е Латинската дума „*persona*“, с която означават „Маската употребявана от актьорите“, а самата пак дума е сложна и е произлезла от други две: „*per*“ — „чрез“ — „*pres*“ и „*sonare*“ — „звуча“, значи да звучи през. Вестбер ни казва, че архаичното значение на думата „*persona*“ било Роля „в драма“ или „Присвоен характер“. Ако вий сте съгласни да мислите за личността, като за „маска“, употребявана от актьорите или, като за „Роля в драма“, като за нещо, което служи да Звучат през“ него или да „Говорят чрез“ него от страна на реалния Индивидиум, който се крие зад маската — Личността — то, може би, ще проникните с погледа си малко по-дълбоко в Тайната на Личността и Индивидуалността.

Не се подавайте на измамата на личностната маска, която вий сега носите, и на тези маски, които окръжаващите ви носят. Разберете, че зад вашите маски се крие големата индивидуалност, — неразделния, — Мировия Живот, в който вий сте само центра на съзнание и дейност. Това не само, че не унищожава вашата самостоятелност, а напротив прави самостоятелността ви по-голема и по-добра. Колкото повече се развивате, толкова повече пораствате в всичко-то. Не се лъжете, като ви говорят, че источната мисъл ви обръща в нищо и че ви прави да губи-

те индивидуалността си; това не е истина, макар и тжй да изглежда на пръв поглед. Всякога помнете, че личността е маската на индивидуалността.

Вий често ще сте чували хора да твърдят, че уж сж запознати с учението на теософите и с другите тжлкования на мъдростите в источните религии и при все това да ви уверяват, че според тях крайната цел било „Нищото“ — самоунищожението в Нирвана. Това сжвсем не е тжй! „Да се вижда в Нирвана унищожение е все едно да се смята дълбоко заспалия, без обаче да сжнува човек, за унищожен, казва Е. П. Блаватска в книгата си „Тайната Доктрина“; а Уйлям Ллойд като казва, че теософията не само не счита Нирвана за унищожение, а го счита за безкрайно разширение на сжзнанието, добавя: „А ний ще прибавим, че това е верно не само за Нирвана на теософите, а и за сжзнанието за Единния Живот — Мировия Живот. Тук сжщо нема унищожение на индивидуалното сжзнание, а има „безкрайно разширение на сжзнанието“.

Самото сжзнаване живота, което всеки човек чувствува в себе си, не се касае до живота на самия човек, като оделно или лично сжщество; а наопаки касае се за индивидуалността му и се явява фаза или „увереност“ в това, че той (индивидуалността), е в сродство с Единния Миров Живот, който е основата в неговото битие и в който (Мировия Живот), той е само едно вжзелче — един центжр на сжзнанието, — разбирате ли вий тази идея? Ако не я разбирате, сжсредоточете се в нея и се поста-райте да я разберете; защото тя е много важна. Вий трябва да се научите, да чувствувате живота в себе си и да знаете, че този ви живот е част от големия океан на Мировия Живот, в лоното на който вий сте се родили, като центжр на сжзнание и енергия. В тази мисжл се сжджржат могжществото, силата, спокойствието, мира и мъдростта. Ако сте мъдри, усвоете я. Тя наистина е Божи дар.

Сжзнанието за единството на Живота трябва да дойде из висшите полета на ума, тжй като сам интелекта не може да го открие; то излиза извжн неговите предели. Както човек неможе да познае, че земята е валчества с чувствителните си органи,

които му казват сжвсем обратното, — а го познава по пжтя на отвлеченото разсжждение и с висшето интелектоално усилие, — сжщо тжй и до тая истина, че живота на всичко живо е Единия живот и до тая основна истина не може да се достигне освен с помоща на висшите способности на ума. Като си служи само с чувствените си органи, човек не може да познае, че земята е валчеста; защото не може с тях да види земята като цело, а вижда само част от нея; когато пжк висшите му умствени способности могат да обгжрнат с взора си земята в нейната цялост и да разбержт, че тя трябва да бжде валчеста. Интелекта в свойствените граници на неговата дейност, може да види само отделности, — не може да обхване целото единство. Но висшия ум вижда живота, като цело и знае, че е един. И ето в тази беседа ний ще се постараем да вжведем в вашето сжзнение данните, до които висшия ум се е добрал. Ний вярваме в успеха си, защото почвата е готова да приеме посеяните семена и зова ни ще бжде чут. Ний знаем, че е време вече да се говори, иначе тези думи не биха били написани.

Сжзнанието за единството на живота е такова нещо, което човек трябва по рано да опита, за да разбере истината. А за туй не е му необходимо да чака да му се яви на помощ Пжлното Космическо сжзнение. Той може по рано да постигне отчасти познанието единството на живота, като се развива постепенно, да дохожда постепенно до Космическото сжзнение, опитвайки се да разбира все по-пжлно и по-ясно лежащето в основата на всичко Единство на живота, в който живот той се явява само центжр на сжзнение и проявяване. До като човек не е дорасал до тая степен, в която слабж да му се мярка истината, всички неща му се струват отделни едно от друго и не вижда единството на всичко сжществующе. Това е сжщото, като, когато всеки лист от някое могжщо джрво считаше себе си като нещо отделно в света и че сжществува независимо, без свржска с клончетата, с клоните и с самото джрво т. е. когато не сжзнава общноста на сжществуванието на всичките листа

вжрху това джрво. Но щом като захване да се развива сжзнанието на листа, той пжрво ще види опашката, която го свжрзва с клончето, по-после ще види, че всички листа наоколо му все тжй с по една опашчица са свжрзани все на това клонче, на което е и той и ще разбере, че посредством това клонче е свжрзан с всички листи стоящи на сжщото клонче. По-нататжк ще почне да вижда, че тяхното клонче е свжрзано т. е. се джржи за по-голямо клонче, на което стоят още много други клончета като тяхното и на всички има листа; по-после ще види, че има още много като големия клон, на който стои техното клонче; та че и всички тия големи клони сж свжрзани за ствола на джрвото и т. н. ще се разширява постепенно сжзнанието му за общноста на живота на всички и ще разбере, че живота на джрвото се явява живот на всичките му клони, клончета, листа, цветове, плодове и семена и т. н. и че той, листеца, служи само за центжр на изразявание целоста на живота в голямото джрво. Нима листа, след като разбере какво представлява той от себе си, ще се счете за по-малко важен и по-малко реален? Наопаки, той ще почувства, че зад неговата малка и слаба формичка стои силата и живота на целия организжм на джрвото, което постоянно се труди да добива храна из земята, из водата, из въздуха и я разпределя, раздава на всичките си части, включително и на него, малкия листец. Той ще се научи, че на пролет ще се повдигне сокът на джрвото за да обнови живота му и че макар собственната негова вжншна форма, като лист, ще бжде изчезнала вече, но сжщноста на неговия живот, сжщинския му живот не ще умре, а ще остане всякога деятелен и силен, като чака случая на бждащето си изражение и превжплощение. Наистина сравнението ни с листа и джрвото не ще ни удовлетвори, ако се помжчим да го караме по-нататжк, но поне то ни дава частично понятие за сжотношението между личния живот на човека и мировия живот,—Целия живот.

На исток някои от учителите илюстрират тази идея на учениците си с различни прости примери. Казват им например да повдигнат нагоре ржката

си с разперени пръсти и им обясняват, че всеки пръст, ако не гледа на долу до местото на сжението му с ржката, ще му се струва, че е отделен от другите пръсти и самостоятелен. Всеки от пръстите, ако беше имал сжзнание, би можал да разсжжава, че той е отделна индивидуалност, немащ нищо общо с другите пръсти. За пълно свое удовлетворение и за убедяването на слушателите си, той би можал да им докаже това, като им покаже, че може да се движи самостоятелно без да прече нещо на другите пръсти и, докато неговото сжзнание обхваща само двете горни стави, той би си живял с илюзията за неговата отделност. Но когато сжзнанието му просветне до толкова, та да види, че той стърчи на сжщата ржка, на която сж и другите пръсти, той би разбрал, че сжщинския негов живот се намира не в самия него, а в ржката и, ако и да му се струвало до тогава, че е отделен и независим, в сжщност бил само част от ржката. Когато пжк сжзнанието му посредством сжзнанието на ржката още повече се разшири, той би видял и разбрал своята свржка, и взаимното отношение с целото тело и би разбрал могъществото на мозака и силата на волята на това тело. Друг любим начин на изображение за источните учители е реката, която протича по скалисто русло; пжрво те показват реката, до като тече цяла сжбрана в едно корито и ученика вижда една река; после вжрват надолу по течеието ѝ, гдето камжните и скалите я разделят на много рекички и поточета, всяка от които би могла да си вжображава, че сама е една отделна, самостоятелна рекичка и най-после по-надолу пак се сжединяват на ново в главната обединяюща ги река и се видят, че не били отделни рекички, както си вжображаваха, а са били само форми на изражение на целата река.

Другояче учителите често илюстрират тази си идея, като предложат на ученика да погледне на себе си, като на малка клетчица, или, както индусите я наричат, — „Мжничак живот“ в телото. Да бжде например клетчица в кржвта, която изпълнява работата на разносител или известител

или да бжде работяща клетка в едина от органите на телото или пжк да е някоя мисляща клетчица на мозака. В всички горни случаи клетчицата ще проявява способност да мисли, да действува, да помни и много други второстепенни, но чудни некак за нея качества. (Гледай Хатха-Йога, глава VIII). Всяка такава клетчица може да счита себе си отделен индивидуум и в известна смислл тя счита себе си за такжв. Тя до известна степен има в себе си нещо като сжзнание, което и дава възможност правилно и добре да изпжлнява работата си; а по някога клетчицата е длжжна да проявява даже нещо като разсжждение. Нея могат лесно да я извинят, че се счита за „личност“ с отделен живот. Тогава учителя подчертава аналогията (приликата) между нейните илюзии и илюзиите на човека и я намира зя наистина много близка. Но ний знаем, че живота на клетчицата е престо една част от проявения в телото живот и че, нейното сжзнание е само част от сжзнанието на ума, който живее в телото. Клетчицата умира и на глед загива, но нейната сжщност си остава в живота на човека, в телото на който е заемала место и служба. В сжщност нищо не умира и не загива. Клетчицата да-ли би почувствувала себе си по-малко реална, ако знаеше тя, че зад нейната личност на клетчица, стои индивидуалността на човека; че нейното истинско „Аз“ е човека, а не клетчицата? Разбира се и това фигуративно сравнение не може да отиде по-далеч; то тук трябва да спре, защото и човеческата личност, когато сам човека се распадне, живее вече в тази сжщност, която се казва характер; последния става собственост на „Аз“ и сжпровожда това „Аз“ отвжд пределите на живота, сжгласно закона на кармата, за който ще говорим по-нататжк. Но даже зад тези атрибути на личността има Аз, което сжществува независимо от личността и последователно живее в цел ред личности, като чрез тях учи и изучва уроци, докато не се издигне над личността и не постжпи в висшите сфери на знанието и битието.

После като любима илюстрация на индуските учители се явява слжнцето, което се е издигнало

над океана и кара част от водата му да се издига на горе в въздуха в вид на пара. Тези пари образуват дъжд, поточета, рекички и реки и рано или късно всека капка си намира пътя за към майката океана, който се явява и нейното истинско аз. И колкото далеч една от друга и от океана да сж били тези капчици роса, те сж все части от този океан и притеглянието на океана верно и неизбежно ще накара тези капчици да се върнат на ново в неговото лоно. И ако тази росна капчица знаеше истината, тя ще бжде по-щастлива, по-силна и по-бодра, като знае че тя стои по-горе от всекакви случайности на времето и пространството; че тя не може да избегне своето собствено добро и нищо не може да попрече на крайния ѝ триумф и победа, най-после да попадне пак тя, „росната капка“, в сияйното море. Колко по-весело би срещала всяка промена в формата си в случайностите, които среща по пътя си, ако беше можала да се освободи от илюзията на разделността и разбереше, че тя не е мжничка, незначителна росна капчица, а е част от могщия океан, че нейното истинско „Аз“ е самия този Океан, — че океана постоянно я вика при себе си, че дългата редица на нейните скитания горе и долу е било все в отговор на тази могществена сила на притегляването, която полекичка, но неотразимо я вика в дома ѝ, към спокойствие, мир и могщество.

Но колкото и ценни да сж всичките тези илюстрации, примери и метафори, все пак те не могат напълно да обемат в себе си истината за отношението на Душа а на човека — това чудесно сждание на Абсолюта, извикано подир истичането милиони векове да играе важна рол в великата драма на Космоса, която сам Абсолюта е пожелал да искара на сцената на съществуването, Като черпи живот из Мировия живот, човеческата душа с корените на своето битие отива още по-далеч, — в самия Абсолют, както ще видим в следущата беседа. Всичко това е велико и чудесно и нашите умове сж твърде жалки за да разберат истината и трябва постепенно да се приучват към ярката светлина на слънцето. Но то ще засияе за

всички,—и никой не ще избегне своята славна сждба.

Источните писания сж пжлни с подсказвания за Единството, което лежи в основата на всичко сжществующе и цялата источна философия е пропита с тая мисжл. Преживяваното опитно космическо сжзнание, което не е нищо друго освен душата, с внезапна или постепенна уверенност в основното единство на живота, е засвидетелствувано в Упанишадите, тази изумителна серия от ученията на Индийските класици. Всякой писател в този зборник привежда доказателствата за „уверенноста“ си в единството и общноста на живота и дава добитите чрез опит отвлечени характеристики на това единство. Долните цитати ще ви покажат колко много тази мисжл преобладава там: „Този който сжзерцава в себе си всичките сжщества и вижда себе си в всички неща, никога не се отвращава от тях“.

Когато човек разбере, че „Аза“ е всичко, вече не може да има никакви скжрби и вжлнения за този, който веднаж е видял вече това единство.

Баща индус, като обяснява на сина си, че единния живот оживява всички форми и гледки, показва му предметите един след други и му дума: „ти си това, ти си това“.

Сжщо и мистиците с своите свидетелства сж допжлнили много разкази на хората, които сж испитвали познанието на това единство. Плотин казва: „Знанието има три степени: мнение, изучавание и проглеждане. Последното е абсолютно знание, основано на тождествеността на познавающия ум с познаваемия обект“.

Якхарт, германски мистик, казвал на учениците си: „Бог“ — това е душата на всички вещи. Той е светлината, която свети у нас, когато покривката е хвжрлена“.

Но не само писатели и поети сж испитвали и изразявали тази универсална истина, а и великите философи на всички времена и племена сжщо сж учили за единството на живота, което учение пжрвоначално е прозвучало в Упанишадите. Тази мисжл сж исказвали и Гржцките мислители и, китайските философии Спиноза, Бьорклей, Кант, Хегел,

Шопенхауер, Хартман, Фервие, Рейс и др. които макар и много да са се различавали по теориите си, все пак, като основна истина прокарвали единството на живота — т. е. че в основата на всичко лежи един живот. Основните учения на Ведите получават потвърждения от съвременната наука, която макар да нарича себе си рационалистическа и да е склонна към материалистическата концепция за света, все пак е принудена да признае и да каже, че: „в края на краищата всичко е едно“.

И почти в всяка човешка душа има тайна стаичка, в която се пази текста на това знание, — но само в редки моменти истината за миг се появява; тогава душата почувствува мир и се понаслаждава на усещанието, че тя е в хармония с всичко.

Разбирането единството в живота т. е. свързаността — обединеността на всичко живо, даже и в слаба степен да се испытва, прави съвсем друг живота на човека. Той вече не чувствува себе си да е само просто частица от нещо по-големо, че подлежи на разрушение или, че е дребничко, лично същество, отделно и противоположно на всичко друго в света; той вече познава себе си като Единство в изражението; вижда се като център на съзнание в общността на Големия Един Живот и пораста в собствените си очи; престава да бжде дребнав и на нещата от личен характер започва да гледа като костюм и украшение на актиора, който играе известна роля в животната драма; той знае, че и когато съблече тия костюми, пак си остава самия той — с своето си „Аз“.

Когато човек наистина почувствува в себе си съзнанието за Единството на всичко живо, на целия живот, добива по-здрава вяра в света и Висшето правосъдие и в Бога. Този който встъпва в съзнанието за мировия живот, той вече постига вечния живот; Страхът от „Погинване“ или от вечната мъка в ада изчезва и човек инстинктивно разбира, че е „Спасен“, защото принадлежи към Единния Живот и не може да бжде загубен за него.

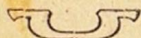
Когато мисълта и съзнанието за Единството завладеят човека, той испытва чувството на радост и оптимизъм съвсем нови, съвсем не прилични на

тези, които до тогава е изпитвал. Той вече губи недоверието и ожесточението, които в наше време тжй възбесяват мнозина, които макар да сж дошли до известно развитие на интелекта, не сж способни да прогресират позече. Когато човек се повдигне до туй сжзнание, той намира, че вече джржи в ржцете си ключа, на много загадки за живота, които до тогава сж го джржали в недоумение. Много тжмни жгжлчета му светват, много трудно разбираеми до тогава за него изречения му стават ясни. Парадоските му стават разбрани истини, и веригата от туй, което до тогава му се е струвала, като противоположности се затваря в кржг на пжлно и ясно знание.

За този който разбира Единството, цялата природа е близка и обичлива; нема никакво чувство на антагонизм или противности в нея, а като че ли всяко нещо е на мястото си и вжрши възложената му според мировия план работа; такжв човек отново придобива чувството да се осеща в сред природата, у дома си, което чувство е загубил, когато бе стжпил в стадията на самосжзнанието. Животните и децата усещат това Единство, но възрастния човек като познава доброто и злото изгубва този Рай. Сега, за разбралия Единството на Живота человек, изново се връща изгубения рай, но той вече влиза в него не като децата или животните инстинктивно, без да разбира какво е придобил или какво прави, а пробудената му душа е подкрепена вече с разумното разбиране на цялата природа и е развита от силата на Духа; Такжв човек сега намира туй, което е загубил, но умножено с вековете. Сега се открива това ново царство пред сжзнанието на человечеството: всекой ще влезе в него рано или кжсно, и мнозина вече един по един влазят. Туй сега израстваще чувство на Единството е, което предизвиква духовното безпокойство, което сега вжлнува света и, което с време ще накара человеческата раса а признае в Бога — своя Отец, в човека своя брат, а в всяка жива твар — блиско сжщество. Ний встжпваме в този нов цикл на человеческото развитие и големи промени очакват человечеството. А вий, които четете

тези страници, вий се намирате в първите редове на издигналата се избавителна вълна, — иначе не би ви интересовала нашата тема. Вий сте закваската, която ще предизвика брожение, движение в тежката маса на хорските умове. Испълнявайте добре ролите си и помнете, че не сте сами!

Запомнете централната мисъл на тази беседа: в целата вселенна е разлян само един живот — мировия живот—и този един единен живот е еманация из Абсолюта. Той (единния живот) испълня с себе си всички форми, гледки и проявления и е реалния (сжщинския) живот; той е считан за своя собственост, от всяка оживена от него вещ; но той е един, а всички вещи сж само центрове на сжзнание и изражение, като възлите в мрежата, и това единство и хармония сж видими за всички, които сж прогледнали и проглеждат в сжзнанието на Единния Живот. Тъй прогледалите придобиват Мир и спокойствие в мисълта, сила и могъщество в знанието. Влезте в вашето царство на силата,—ползвайте се от вашето вродено право — знанието. В сжщинския център на вашето сжщество вий ще намерите светая светих, в която пребивава сжзнанието за единния, лежащ в основата на всичко живот. Влезте в храма на мълчанието.



Беседа 6-та.

ЕДИННИЯ В МНОГОТО.

Както видехме в последната беседа, всички философски системи, заслужаващи уважение, са основавали истината на своите окончателни изражения на мисълта, че съществува само една **Единна Реалност**, която и съставлява основата на всички многообразни проявления, видове и форми. Наистина философите силно са се различавали един от друг в техните определения на това Единство, но всички са дохождали до логическата необходимост да признаят тази основна мисъл.

Даже материалистите са остъпили на това заключение; но те мислят и говорят, че това Единно Начало е материята и считат, че материята съдържа в нея си потенцията на всеки живот. Енергетическата школа пък, която счита материята за несъществуваща сама по себе си, и че тя се явява само, като способ за проявяване на нещата, които наричат „енергия“ твърди, че уж това нещо, което наричат енергия е единното, основното, реалното и самородното начало на всичко съществуеще.

Разните форми на западната религиозна мисъл, макар да се придържат до различни схващания за Лично Божество, също съ привърженици на идеята за Единството; защото съгласно техното учение, в началото имало само един Бог и целия свят бил сътворен от него. Те не се вдават в подробностите по сътворението на този свят и противно на источните мислителци, не правят разлика между идеята за създаването видимото и формите от една страна и сътворението на субстанцията на това видимо — от друга. Но даже, когато приемаме тези учения за Личен Бог, ний ще видим, че разума изисква щото с това да бжде съединена една от тези две идеи, а именно: 1) Или

че Бог сжздал субстанцията на видимите форми и гледки от нищо; или пжк 2) Че той сжздал всички неща от своята собствена субстанция т. е. от Самия Себе си. Да разгледаме на кратко тези две идеи.

В пжрвата идея т. е. в идеята за сжздаването от нищо, ний се исправяме пред непреодолимо препятствие, тжй като човеческия ум положително се отказва да мисли, че може нещо да бжде сжздадено от нищо. Наистина ограничения човечески ум не може да ограничава могществото на Безкрайния или да настоява на това, че възможностите на Божествената сила, трябва да се измерват и ограничават с слабите сили на човека; но при все това, трябва да се доверява на гласа на висшите си способности и трябва да си каже: „Аз не мога тжй да мисля“; остава му сляпо да приема ученията на другите ограничени умове, които сжщо като него не могат да мислят тжй и, които сжщо нямат по-високи от неговите източници за познавание. Безконечната Сила ни е дарила с способност да разсжждаваме и тя очаква от нас да се ползуваме напжлно от тази си способност; иначе дара й ще бжде просто насмешка. А при отсжтствие на узнавание от друг по-висок от разума источник, ний сме длжжни при обсжждането на този вжпрос да прибегаваме кжм разума или пжк сжвсем да се откажем да мислим за него.

Като имаме пред вид исказаната мисжл, да разгледаме какво казва разума ни по този вжпрос; след туй да применим критерия на разума кжм висшите учения на философията на йогите, да видим могат ли тези последните да изджржат на този критерий и най-последно да применим кжм това учение Критерия на Висшето Сжзнание. Всякога помнете, че, ако има знание, което да превишава разума ни, това знание ни дохожда от висшите полета на ума. Но сжобщенията на духовния ум не противоречат на разума, макар да произлизат от по-високи предели. Духовния ум и висшия разум всякога сж в хармония.

По вжпроса за сжтворението субстанцията от нищо, ний пак твжрдим, че разума е не способен

да мисли, че е възможно да се създаде нещо от нищо. Разума намира, че такова твърдение е противно на законите на мислението. Наистина по някога разума е принуден да приема, като крайна истина много неща, които той по силата на своята ограниченост, не може да разбира, но дадения въпрос не е от тази категория неща. Тук за разума няма никаква логическа необходимост да приема идеята за сътворението на света от нищо, тъй като тази идея разума с нищо и никога не може да оправдае.

Да се спрем за минутка и погледнем на токущо изказаното различие; то ще ни помогне да видим по-нататък по-ясно нашата мисъл.

Ний намираме, че не ни е възможно да разберем факта на Безкрайното Битие, което всякога е съществувало, — на Битието, непородено от никаква причина. За нас е невъзможно да разберем природата на Вечното, Безпричинното и Безконечното Същество. Но, без да се гледа на това, нашия разум по силата на собствените си закони, ни принуждава да мислим и мислим до тогава, до когато въобще можем да мислим, че такова Същество трябва да съществува. Защото, ако ний въобще мислим, ний трябва да мислим, че Начална Реалност съществува, — длъжни сме да мислим за тази реалност, като за такава, която няма причина, (защото не може първопричината да има причина); ний сме длъжни да мислим за тази Реалност като за Вечна (тъй като тя не е можала да възникне от нищо, а следователно, трябвало е да съществува всякога); ний сме длъжни да я мислим Безкрайна (защото вън от нея няма нищо, което да я ограничава). Помислете малко върху това, докато напълно усвоите тази мисъл.

Но въпроса за създаването на света от нищо няма такава необходимост и нищо не ни принуждава да възприемем тази идея. Напротив от нас се иска съвсем друго нещо. Разума ни не само е неспособен да мисли, че света е създаден от нищо, — не само всичките му закони му забраняват да се придържа до такъв възглед, но нещо повече: — той в самия себе си намира едно суждение на-

пълно узряло и мощно, което противоречи на тази идея. Той в самия себе си намира твърдата увереност, че, каквато и да е Реалността, тя всякога е съществувала и, че всички преходни и ограничени в съществуването си гледки, форми и проявления, трябва да произтичат от това, което е Реално, Безконечно, Безпричинно и Вечно; освен това те трябва да се състоят от субстанцията на тази Реалност, тъй като освен реалното нещо друго няма, от което да са могли да се образуват. Немислимо е да възникват от нищо, защото нищото си е нищо и всякога ще си остане нищо. Нищото е просто обозначение на несъществуване, — абсолютно отричание на каквато и да е било субстанционалност и форма. — абсолютно отричание на Реалността; а от такова отрицание може да произлезе само нищо; от нищо не става нищо друго освен нищо.

Затова, намирайки в самия себе си убеждението, че нещата, — всички каквито съществуват, — трябва да се състоят от субстанцията на Реалното, — Разума е принуден да мисли, че света се състои от субстанцията на Единната реалност независимо от туй, как ний я наричаме: Абсолют или Бог. Ний сме длъжни да вярваме, че нещата на вселенната по-скоро са произлезли из този Абсолют — Бог, отколкото да са създадени от Него; — Те по-скоро са родени, отколкото сътворени.

Това обаче не значи, че ний споделяме идеята на Пантеистите, че света е Бог; по-скоро ний мислим, че Бог, като съществува самостоятелно и отделно от Своята Същност и в Своето Битие пребивава в Своята Вселенна; т. е. Неговата Вселенна е в Него. Истината говори, че Единния се Съдържа в всичко и всичко се съдържа в Единния; такова е съобщението от висшия разум на човека; такова е убеждението на просветлените хора; такова е висшето учение, което достига до хората от великите души, изминали вече Пътя на Познанието.

А сега да сравним философията на Йогите с тези разбирания и съобщения на разума; да видим какво именно може да каже философията на Йогите относително природата на Божествената Субстанция, която изпълня всеки живот, — и как тя

разрешава задачата на свинкса за едното в всичко и за всичкото в едното. Ний се надяваме, че задачата е разрешима и, че древните учители на Йогите отдавна вече сж разбрали това, което човеческия ум непрестанно тжрси. Тази е най-висшата фаза на учението и в различните сжчинения по този вжпрос обикновенно говорят само, с намеци, а не с подробни изложения, от страх да не бждат неправилно или неясно разбрани. В тези си беседи ний без страх ще кажем цялата истина открито; защото чувствуваме, че трябва да я раскрием на нашите читатели; ний ще се постараем да испжлним задачата си, колкото е вжможно по-добре, като помним источниците на нашите знания: Бхагават-Гита и висшите учения на философията на йогите.

Началната истина, поставена в основата на мждрите филсофски системи на Истока, — в основата на висшите учения на йогите — се явява неразрушимата доктрина за Единното „Аз“. Тази начална истина сжставлява основата на цялата философия на Истока, езотерическа по природата си.

Независимо от грубите и често отблжскващи представления и обряди на народните маси, които се приджржат кжм пюпулярната страна на вжпроса (защото в всички религии има две страни—явна и тайна), всякога е сжществувала тайна доктрина за Единното, която е видима само за тези, които искат да я открият. Това е истина не само за индусите; всред мохамеданите от всички страни сжществува тайно общество на мистици, известни под названието Суфти, които пазят истината. Скритите учения на философските системи на всички векове и народи сжщо тжй всякога сж запазвали истината. Висшата мисжл на западните философи си е намерила прибежище в идеята за свжрх Душата или в Мировото Аз. Само в Йогите обаче ний намираме опитвание да се обясни действителната природа на проявлението на Единния в Многото,—т. е. да се обясни как многото форми се саджржат в Единното Аз.

Преди обаче да пристжпим кжм разглеждането, как Единний става Много, според тжлкува-

нето на висшите учения на йогите трябва да поговорим по един въпрос, който е предизвиквал не малко лъжливи тълкувания. не само всред учениците на разните философски школи, но и у много учители. Касае се до съотношението на Единния, Абсолюта, в неговата същност, към това, което наричат Единен живот, Миров живот и т. н.

Мнозина писатели смесват понятията Миров живот и Единен, като едентични понятия; това е жестоко заблуждение, което не се поддържа от учението на йогите. Истината е, че всички живи форми пребивават в Единния живот и сж изпълнени от него и, че всички животи сж един живот. Ний проповядвахме тази истина до сега и това е то самата истина без всякакви уговорки. Но има още по-висока истина—Висшата Истина, която гласи, даже този Миров Живот не е Единния, а е само проявление, еманация из Единния. Разликата в тези две понятия е голяма, постарайте се да я разберете и усвоите преди да отивате по-нататък,

Единния Абсолют според висшите учения е Чист Дух, а не Живот, Разум или Битие, в тази смисъл на думите каквато и ний им даваме с нашия ограничен и смъртен език. И при все това всеки Живот, Разум или Битие, както и ний ги разбираме, възникват, проистичат и еманират из Единния; нещо повече, за тях може да се каже, че те са нещо като отражения на Живота, Разума и Битието на Единния, (ако само си позволим да применяваме към Безкрайната Реалност такива названия) произлизащи из наблюденията на крайните ѝ проявления. Като достигаме до висшата идея за Единния в всичкото и всичкото в Единния, да разгледаме какво казва разума за същността на субстанцията—на Божественната Субстанция, от която сж се образували всички живи форми и от която се състои и това, което ний знаем, като конечен (несъвършен) разум. Как могат тези несъвършени, конечни форми да се състоят от Божественна и Съвършенна Субстанция? В ума на способния дълбоко да мисли човек непременно ще възникне този въпрос и трябва да му се търси отговор.

А този отговор го дава Висшата философия

на йогите. Да разгледаме какво още ни казва разума и тогава ще бъдем готови да приемем учението.

От какво може да се състои Субстанцията на Безконечния? Може ли да бъде то Материя? Според материалистите то е материя, защото те учат, че материята е Бог и Бог е материя; но, ако вий принадлежите към тези хора, които отхвърлят учението на материалистите, то такъв отговор не ще удоветвори. Даже, да сте склонни да приемете мисълта, че в Безконечността няма разум, ако знаете резултатите от най-новите научни изследвания, ще знаете, че науката гледа на материята, като на нещо от рода на електрическата енергия и ще разберете, че истината трябва да лежи не в материята а нейде по-далеч.

Може би то да е чиста енергия? Ще кажете вий. Но що е чиста енергия? Можете ли да си представите енергия отделно от вещественното ѝ проявление? Нима не знаете за теорията на електроните; тя занимава вниманието на съвременните учени и счита, че всички вещи се състоят от най-дребни частици електрическа енергия, наричани електрони, от които пак се образуват атомите; нима не знаете че даже и тази теория признава необходимостта от нещо като материя, само, че безкрайно по тънко от нея, — нещо такова, което наричат ефир, който пак ефир отделя от себе си електрическата енергия, като единица, като че ли за да даде тяло на енергията? Нима не знаете още че най-напредналите умове виждат вече пред себе си факта, че в всяка енергия се проявява нещо като разум за да управлява действията ѝ.

А нима това не кара мислителите да мислят, че, ако енергията създава от себе си това, което наричат материя и след туй я използва, като проводник за да се изрази и да действа, то ще има нещо пак като разум, който също тъй създава от себе си тъй наречената енергия и я използва с присъединението към нея на материята пак за да изрази себе си? Нима всяко сериозно изследване не ни показва, че в всяка материя има енергия, има признаци на „нещо като разум“, който действа в тях? А, ако това е истина, не сме ли

в правото си да разглеждаме материята и енергията, като прости резултати, — а на това нещо, което е като разум, да гледаме като на основна тяхна субстанция? Ний мислим, че сме прави да гледаме тжй, а и самата наука сега идва да възприеме това гледище. Не е далеч времето, когато науката с най-голямо уважение ще се отнася към аксиомата на метафизиката, която казва, че „Всичко е Разум“.

В книгата „Основите на Миросъзерцанието и т. н.“ вий ще видите, че според учението на йогите разума, енергията и материята съставляват тройственна еманация из Абсолюта, че Мировия разум се явява първична еманация; Мировата енергия е втората еманация — (изходяща вече из Разума); а Материята т. е. Мировата материя е вече третична еманация (изходяща из енергията). В същата тази наша книга ще видите, че според нашето учение гореказаните разум, енергия и материя се явяват същност на Абсолюта, когото наричаме Дух, природата на който Дух не може да се постигне от човешкия ум, за който ум няма по-високо понятие от най-високото от човешките проявления — Разума. Но тжй като ний не можем да си представим Духа иначе, ний сме в правото си да мислим за него като за нещо прилично на Безкраен Разум; като за нещо, което толкова превишава конечния разум на човека, колкото последния превишава простата енергия.

Сега ний видяхме колко е неразумно да мислим, че Божествената Субстанция е материя или енергия. Ний се повдигнахме до там, да я разглеждаме като Дух, приличен на Разума, само че безкрайно по-висш от разума, но за който ние пак можем да си съставляваме някакво понятие, като применяваме термина Безкраен Разум. — В нашите мисли и думи ний нямаме по-висок термин. И тжй Божествената природа или Субстанция е Дух, когото поради нямаме по-добра форма на представление, ний ще си го мислим като Безкраен Разум.

Щом като е тжй, то всичко трябва да бъде Разум и Разума да е всичко, като разбира се, не конечния разум, когото ний знаем а Безконечния.

Ако пак това разсъждение е право, ний сме принудени да мислим, че всеки живот, цялата вселенна, всичко, с изключение на Самия Абсолют — Дух, трябва да се заключава в Безконечния Разум на Абсолюта!

И тъй, като упражняваме нашия разум, като се вслушаме в него и като раскритикуваме това, което той ни казва, ний дохождаме лице с лице, очи с очи, сърдце с сърдце с учението за Единния Озарен, който е дошел при нас под вид на висшето учение на философията на йогите! Действително висшата идея на истината на учението на йогите казва, че **всичките проявления и еманации на Абсолюта сж мисленн сждания на Абсолюта, — мислжл — форми, които пребивават в Безконечния Разум, — като сжджржат в себе си Безконечния Дух и сами пребивават в него.** Единственната реална вещь стояща по-високо от човека е **Духа**, облечен в мислжлформата; останалото е само вжншност, която се изменява и престава да сжшествува. Духа в душата на човека е Душа на душите, която никога не се е раждала, никога не се е изменявала, и никога не умира; тя е истинско **Аз** на човека, в което свое **Аз** той е действително „Единосжщ с Отца си“.

Тук е точката, в която разсъждающия ум на човека се сжвпада с висшесо учение на йогите. Да преминем сега кжм самотото учение, — да се вслушаме в провжзвестяванието на истината.

Висшата философия на йогите не учи „защо“ стават проявленията на Абсолюта, а се задоволява с преподаванието провжзвестяванията на мждрите йоги които разрешават вжпроса „Как“ тия проявления стават; защото решението на вжпроса „Защо“ не е за челсвеческия ограничен ум; той може да се надява, а решителния отговор се таи само в сжщността на Абсолюта — Духа.

Мждреците, които стоят високо на духовните степени и владеят много истини и касателно тази страна на вжпроса, отговарят, че не могат да дадат решителен отговор на вжпроса „Защо“ стават проявления на Безконечния; затова и нам е простително да се откажем от да правим опити да

отговаряме на този въпрос и не се срамуваме да отговорим, че не знаем.

Но за да можем напълно ясно да си представим самия въпрос, ще се спрем за миг на него, и ще видим, че този въпрос възниква от следното съображение:

Человеческият разум е принуден да допусне, че съществува Безкрайната, Вечната, Безпричинна Реалност, която лежи в основата на всички форми в проявения свят. Също е принуден да допусне, че тази реалност трябва да съдържа в себе си всичко, което съществува и, че вън от нея не може да има нищо реално. От тук произтича истината, че всички форми на феноминалните проявления трябва да произтичат из Единната Реалност, от която те би могли само да еманират. Също е вярно, че те се съдържат в самото същество на Единната Реалност, защото вън от Всичкото те никаде не могат да се намират и да бъдат. И тъй тази Единна Реалност е „Това из което произлизат всички вещи“ и „Това в което и с което всички неща живеят, движат се и съществуват.“

Значи всички неща еманират из Единната Реалност и се заключават пак в нея. Как това става ще видим по-долу; но въпроса, на който ний мислим, че е невъзможно да се отговори е: **„Защо Безкрайния проявява и еманира из себе си форми за временно съществуване?“** Мъжнотията на отговора ще разберете, като се замислите върху следущето: 1) **Безконечния** не може да има желания, тъй като това е свойство на конечните; 2) на **Безконечния** не може да липсва нещо, защото в него е всичкото; 3) даже ако нещо му липсва, от где той би могъл да го получи, когато вън от Него няма нищо? и 4) ако нещо му липсва, то ще му липсва всякога, защото за него няма нищо външно за да си го достави от там.

А да съществуват у Него желания, би свидетелствувало, че му липсва нещо; следователно, като не чувствава недостатък от нищо, Той няма какво да желае и би знал още, че желанието му е безнадежно, ако нещо му липсва,

Разбирате ли сега характера на решителния въпрос? Ако не го разбирате, пак ще го повторим, ето:

„Безконечната Реалност, която обладава всичко, каквото може да се обладава и сама по себе си е Источник и съдържател на всичко,—защо би пожелала да проявява Вселенната из Себе си и в Себе си“?

Едно малко разсъждение и ще ви стане ясно, гдето на това „Защо“ няма обоснован отговор нито в собственния ви ум, нито в писанията, или ученията на по великите умове. Да се разбере това е твърде важно особено за тези, които ежедневно правят опити да му дадат отговор; читателите ни ще направят добре, ако обяснят на тези хора безполезността на такива опити. Някои правят догадки и мислят, че мъдро сж отговорили на въпроса; пазете се от такива мъдрости.

Ето някои от тези догадки! някои мислители мислят, че Абсолюта бил свързан с Божествената Необходимост да се проявява в множественост. На това може да се възрази, че Абсолюта не може да бива свързан с нищо вътрешно или външно, иначе той не би бил Абсолют и Безконечен, а би бил явление относително и временно — конечно.

Други мислители считат, че Абсолюта в самия себе си намирал желаниа да се проявява под вид на множественост. И това е абсурд; защото, както по горе казахме, Той няма какво да желае; защото Той е все и вся и всичко обладава, а да желае това, което обладава е нелепост. Друга школа расправя, че цялия мир от феноменални явления е само Майя или Илюзия и, че той съвсем не съществува. Но тогава кой, ако не Безконечния предизвиква тази илюзия и защо? С това пак не се отговаря на въпроса. Едни казват, че Вселенната била само сжн на Безкрайния. Но как можем да мислим, че Безковечното Битие ще проявява способност на конечните същества—да сжнува? не е ли това детинщина.

Други пак искат да ни убедят, че Абсолюта се занимава с „игра“ или си устройва развлечения, като поражда святове и технитете обитатели. Може

ли сериозно да се мисли, че Абсолюта, би седнал да си играе на хора, святове и слънца, както децата си играят с клечки и с оловени солдатчета.

Защо Безконечния ще седне да си играе? Нима нему сж потребни развлечения и „забави“ като на децата? Колко жалък е човека в опитите си да разгадае загадката на Безконечния!

Ний знаем, че има и учители, които важно внушават на учениците си, че Абсолюта (Безконечния—Единния) проявява свята и Мировия живот и всичко, което от тях проистича от желание да изработи опит по пътя на обективните съществувания. Тази мисъл в разни форми се е повдигала тжй често, че заслужава да се спрем на нея за да докажем и нейната нелепост. Първо и първо какъв опит може да получава Абсолюта, Безкрайния, Единния? На какво може той да се научи или какво ще придобие, когато той и без туй всичко знае и всичко обладава. Опит може да се получава само от външни неща, а не от самия себе, а за Безконечния няма външни неща. Тежко и горко на такива отговори, абсурдността им изведнаж блясва. Техните автори започват с туй, че считат Абсолютно—Бесконечното Битие за относително—конечен човек— и после започват да гадаят, какво би можал да направи този Голям Човек. Това е просто окарикатурена форма на антропоморфизма, което учение представлява Бога, като увеличен до огромни размери човек ту като жесток вожд на силни войни, изпълнен с човеческите страсти; ненавист, мъст, любов, увлечения и желаня.

Пак от тези съображения произлизат и подобните токо що описани теории, които смятат, че Абсолюта неможал ди си остава самичак и трябвало всякога да поражда из себе си други същества. Такава е идеята на Гръцкия философ Плотина. Едни казват, че Бог се преиспълвал от самосебе си с обекти, на които да изливал чувството си на привързанност. Други пък мислили, че Абсолюта страдал от самотията си, та си създавал другари и т. н. и т. н. все такива разни абсурдни мисли. Може ли, като спокойно и разумно се мисли, да се дохожда до такива заключения за Безкрайно-

то—Абсолютно Битие,—Премждрото, Всемогщето, —Извжнпричинното,— Вездесщето, Заклучаещето всичко в себе си, Сжвжршенното и Неимеющето в нищо недостатжк Сжщество, че то иже да постжпва и действува тжй и от такива побуждения? Нима това не е детинство, като детинството на дивака?

Висшите учения на йогите не джржат нито на една от тези теории; те казват че отговора на тайната се саджржа в Самия Безкраен, и че тези догадки на ограничените конечни хора сж не само безплодни, но и жалки. Те безбоязнено разработват сферата на Мировия Разум до крайните му граници, но любовно и благоговейно се спират пред затворената врата на Духа.

Йогите не правят догадки по това „Защо“, но сжвсем не отричат сжществуванието му. Те казват, че проявяването на Абсолюта под вид на множественност преследва испжлнението на някакжв божествен план и че развитието на този план става по строго установени линии, които се подчиняват на определения закон. Йогите вярват в Мждроста и Любовта на Абсолютното Сжщество и проявяват пжлно доверие, спокойно тжрпение и вяра в висшата Справедливост и в победата на божественното намерение. Никакво сжмнение тях не тревожи,—те не обржщат внимание на привидните противоречия в конечния (временния) свят на феноменалните явления и виждат, че всяка вещь вжрви кжм някаква далечна цел и че всичко в света е наредено добре.

Йогите ни най-малко и не учат, че развитието на целия този план на Вселенната има за цел някаква изгода, преимущество или полза за Абсолюта. Такжва мисл би било цяло безумие, тжй като Абсолюта си е сжвжршен и Неговото Сжвжршенство не може да бжде нито увеличено нито намалено с нещо. Но учението на Йогите казва: че този план в своята целост, сжджржа в себе си великото и благо намерение в края на краищата да направи добро на духовно развитите сжщества, които преминават в испжлнението на този план. Тези сжщества не обладават качествата на без-

крайния,—те са конечни, а затова могат да получават полза, като растат, развиват се и достигат до разцвета на съвършенството. И йогите учат, че това развитие на великите Души именно се явява като идея на Безконечния, до колкото сж могли да узнаят от наблюденията над изпълнението на плана. Абсолюта не може да се нуждае от тези Велики Души за своето [собствено удоволствие, а затова и тяхното развитие трябва да става за тяхна полза, щастие и благо.

Йогите учат, че може да съществува само едно Реално, съвършено битие без какъв да е опит, съвършено от самото начало и само едно! С други думи казано, те учат, че такова нещо като съществуване на Абсолюта вжн от самия Абсолют не може да бжде и че даже Абсолютното битие не може да създаде друго Абсолютно битие, защото тогава не би имало никакво Абсолютно битие, а би имало две относителни същества.

Помислете в това и ще се уверите, че е истина. Абсолюта трябва всякога да си бжде „Единен, без втори подобен на себе си“, защото според изражението на йогите двама съвършени не може да съществуват едновременно. И тжй всички конечни същества трябва дт си пробиват пжт кжм съвършенството, като вжрват по пжтя на Живота, с всичките му уроци, трудове, грижи, скжрби, ядове и борби. Това е то единствения отворен за тях пжт и даже сам Абсолюта не може да го измени, като пак си остава Абсолют. Тук се сбжскват с една тжнкост: Абсолюта е всемогщ и при все това даже и негово всемогщество не е достатъчно да може сам да разруши своето Абсолютно битие. И тжй вий, които желаете да знаете, може би сега ще разберете нашите слова, казани в пжрвата ни беседа, гдето говорихме за идеята на Абсолютния, която се е явила у един човек в момента на просветлението: „Всичко се вжрши по най-добрия начин, — Аз правя всичко, което мога и, в края на краищата, всички ще разберат това“.

И пак както казахме в пжрвата си беседа: „Абсолюта не само не остава индеферентен и невжзмутим зрител кжм собствените си творения,

но се бори, желае, действува, страда и се радва като чувствующ Дух, като приемащ участие в преживяванията на Своите проявления, а не като студиен наблюдател. Той живее в нас, с нас и чрез нас. Зад всяко страдание на света се намира велико съчувствие и състрадающа любов. В тази мисъл се съдържа подкрепата на колебаещите се души,—там е мира за смутените умове.

В седмата си беседа ще продължим изложението на истините относително това „Как“ Единния Абсолют проявява мисленните си образи в света, в мировия живот, в формите и гледките, в индивидуалностите и личностите.

Но за да не остане читателя в неуверност, като очаква крайния ни извод, и да не си помисли, че искаме да му кажем, че всичките вещи и явления са само „сжница“, тъй както казахме, че те са мисълформи в разума на Абсолюта, то ще прибавим още няколко последни думи към казаното ни до сега.

Ний искаме да запечатаме в ума на читателя, че макар всичките неща да се явяват мисълформи на Разума на Абсолютното същество и макар да е истина, че целият свят е само мисълформа на Абсолюта, този факт пак не значи, че всички неща са илюзии или „сжница“. Запомнете сега добре и за всякога, че туй което се заключава в Абсолютния Разум, като мисълформа, съществува и съставлява всичкото, което съществува вън от самия Абсолют. Когато Абсолюта образува мисълформата, Той я образува извън своята Ментална Субстанция; когато Абсолюта държи нещо в ума си,—Той го държи в себе си, защото Абсолюта е всеобшия ум.

Абсолюта не е Материално същество, от което да са създадени материалните същества; Той е същество Духовно; същество, субстанцията на което е родственна на това, което наричаме Разум, но увеличена до Безкрайност и до Абсолютно съвършенство и сила. Единственият способ, по който Той може да създава е, като създава мисълформа в своята ментална или духовна субстанция. Най-слабата мисъл на Абсолюта, е по-реална и по-яка

от всичко, което може да създаде човек; собственно човека не може нищо да създаде, защото всички твърди и реални материали, от които той се ползува за своите творения, като стоманата, елмаза, гранита и пр. се отнасят към най-ниските мислформи на Абсолюта.

Запомнете също, че Абсолюта не може „да мисли“ за каквото и да е, без да влага себе си, като същност в тази вещ; също тъй както умствените картини на човека съществуват не само в ума му, но и ума му съществува в тях.

Вий, които се боите и смянявате, помислете: Нима даже ограничената мисъл на човека не се проявява в физическите и материални промени на формите и образите? Нима всяка човешка мисъл не създава действително физически форми и образи в мозъчните му клетки и в физическите му тъкани? Вий които четете тези слова в същото време, когато ги четете, вий създавате промяна на формите и образите в клетчиците на вашия мозък и в вашия физически организъм. Вашия ум непрестанно работи, като участва също и в постройката на физическото ви тело по линиите на инстинктивния ум; в всяка минута от вашия живот, вий създавате умствено свят в миниатюр. И пак идеята, че Абсолюта, създава вселенната чрез една само мисъл в ума си и че чрез едното си желание заставя да става мировата работа съгласно закона, ви кара да се удивлявате, а може би и да се смянявате.

Вий значи искате да откажете на Абсолюти даже и тази сила, която вий сами имате. Вий всяка ден планирате разни неща в ума си и ги заставяте да се проявяват в материален вид и пак се смянявате, че Абсолюта е способен да върши същото. Поетите и романистите създават в ума си характери и тези характери се показват толкова реални, че ги считате за живи лица, плачете над страданията им и им съчувствувате в радостите; и все пак това създания на ограничени, конечни умове. Едно въображение на вашия слаб, ограничен и неразврит ум има достатъчно сила да накара физическото ви тело да заболее, а даже и да

му причини смърт от някоя вжображаема болест. И, като знаете това, пак се сжмнявате в силата на Абсолюта да може да извиква в живот нещата с процеса на „Мисжлта“. Вий ма ките ученици в Детската градина на живота, вий сте длжжни да научвате по-добри уроци от вашите игри. И вий ще ги научите, защото такжв е закона.

И вий препжлнени с сжзнание за вашата слабост и „нереалност“, знаете ли, че докато вий се „Сжджржате в ума на Бога“, Той „помни“ за вас? А докато ви помни Той, никакво действително зло не може да ви вржхлети. и вашата реалност отстжпва само на Неговата реалност. И даже, когато вий се измжквате из вашата смжртна покривка, Той ви помни в ума си и, като ви джржи в него, запазва ви цели и невредими. Най-големото удовлетворение каквото може само да получи човек, то е вжзможността напжлно да разбере, че той се намира в Разума на Безконечното битие. Такивато хора разбират, че в живота не може да има смжрт.



ИЗВЕСТИЕ:

Том II й от кн. I е под печат.
Томове I и II от кн II ще се печатат последователно п. д ред.

Цена 15 лева